

Årsredovisning 2016

20 16

1960

Privatpraktiserande läkare som vill arbeta mer med vård och mindre med administration startar Läkartjänst AB. Företaget utvecklas snabbt till att även omfatta läkarhus och grupp-läkarmottagningar.

1966

En grupp tandläkare bildar Tandläkartjänst AB enligt samma upplägg som Läkartjänst. Några år senare bildas Sjukgymnasttjänst AB (1970) och tandteknikernas bolag Delabgruppen (1976).

1970

Den så kallade Sjukronorsreformen införs. Den innebär en enhetstaxa oberoende av behandling och att patienten bara betalar den direkta avgiften. Resterande ersättning får vårdgivaren från Försäkringskassan.

1984

Dagmarreformen införs. Den innebär bland annat att privata vårdgivare, till exempel läkare och sjukgymnaster, behöver ett godkännande från landstinget för att få ersättning från försäkringskassan. Enligt kritikerna är reformens främsta syfte att begränsa privata vårdgivares möjligheter att fritt etablera sig.

1977

Läkartjänst, Tandläkartjänst, Sjukgymnasttjänst och Delabgruppen slås samman till Praktiker-tjänst AB.

1974

Allmän tandvårdsförsäkring införs. Försäkringen omfattar alla typer av behandlingar. Tandvård för barn och ungdomar är kostnadsfri. Privatpraktiserande tandläkare som förs upp på en så kallad "särskild förteckning" blir skyldiga att i sin taxesättning hålla sig inom vissa belopp. Det införs etableringsstopp för privat-tandläkare.

1992

Ädelreformen ger primärkommunerna ett samlat ansvar för långvarig vård och service till äldre och handikappade. Kommunerna blir skyldiga att ordna särskilda boendeformer med service och omvårdnad till människor med behov av särskilt stöd.

2002

För patienter som är 65 år eller äldre höjs ersättningsnivåerna för bastandvård. Ett högkostnadsskydd för protetiska behandlingar införs.

2008

Ett nytt tandvårdsstöd införs. Med den nya reformen vill regeringen bland annat stärka patienternas ställning och få fler att regelbundet besöka tandvården, förbättra konkurrensen och minska den administrativa bördan för tandvårdsföretagen.

1995

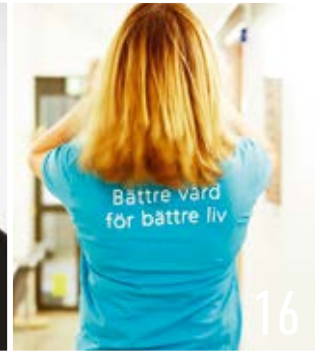
Psykiatrireformen är en direkt följd av riksdagens beslut att de gamla mentalsjukhusen ska stängas och patienterna slusas ut i samhället.

1999

Fri prissättning införs och etableringsstoppet för privata tandläkare tas bort. Tandvårdsförsäkringen byter namn till tandvårdsstöd, ett stöd som ges i form av bastandvård och ett begränsat högkostnadsskydd.

2017

Åldersgränsen för fri tandvård höjs till 21 år. Enligt riksdagsbeslutet höjs åldern till 22 år 2018 och till 23 år 2019.

INNEHÅLL

Styrelseordförande och VD har ordet	4
Året i korthet	6
Så gick det 2016	7
Vägen in i Praktikertjänst	8
Verksamhetsutveckling	15
Hållbarhet	25
Koncernledning	32
Styrelse	34
Året i siffror	36
• Den finansiella verksamheten	38
• Förvaltningsberättelse	40
• Resultaträkningar	43
• Balansräkningar	44
• Kassaflödesanalyser	47
• Redovisningsprinciper och noter	48
• Revisionsberättelse	60

Urban Englund
Styrelseordförande

Oret som passerat innehöll flera utmaningar för oss som bolag. Omsättningen ligger på samma nivå som 2015. Våra verksamheter tillhandahåller tjänster av god kvalitet, vilket också styrks av de undersökningar som görs kring tandvård såväl som hälso- och sjukvård. Det bevisar ännu en gång att Praktikertjänsts affärsmodell även fortsatt är en framgångsfaktor.

A Det lokala ansvaret som vi praktiker tar för vården av våra patienter, och den centrala servicefunktionen som tillhandahålls från kontoret, är en fantastisk kombination som visat sig fungera under snart 60 år. Vi kommer givetvis att fortsätta våra strävanden att leverera på toppnivå.

Vidare satsar vi på att rekrytera nya praktiker som ersättning för de som går i pension. Samtidigt som vi även arbetar hårt för att fortsätta vara det bästa och mest konkurrenskraftiga alternativet för befintliga praktiker i vår organisation. Positivt är att rekryteringen visar att vi lyckas bra, med 70 nya praktiker under 2016.

En av de stora utmaningarna under 2016 var att vi tvingades att säga upp vårdavtalet för BB Sophia. Detta skedde efter att bolaget visat kraftiga förluster. Det var ett mycket tungt beslut då verksamheten visat sig vara i toppklass i de undersökningar som gjordes av landstinget i Stockholm. Men trots stora ansträngningar var det omöjligt att hitta en lösning som ens kunde ge ett ekonomiskt nollresultat. Det är givetvis ett misslyckande för Praktikertjänst som vi inte vill ska upprepas. Därför presenterades redan 2016 på stämman en oberoende utredning kring beslutsprocessen för att starta verksamheten.

Under 2017 kommer vi totalt sett att lägga ännu mer fokus på att utveckla och stödja våra dotterbolag, då flera befinner sig i en tuff situation med sjunkande ersättningar från sina uppdragsgivare och allt mer pressade upphandlingar.

Den politiska scenen gällande vårt verksamhetsområde präglas av debatten om "Vinster i välfärden". Den varierar kraftigt och det är svårt att se ett enhetligt förhållningssätt från våra politiska partier. Det är sorgligt att behöva försvara vår existens och våra verksamheter ur fel perspektiv.

Ett annat stort beslut under året var att styrelsen i december beslutade att ersätta Johan Fredriksson på VD-posten. Bakgrunden till detta är den osäkerhet som präglar vår omvärld som beskrivs ovan och att vi hade olika syn på förändringstakten i bolaget. Styrelsen bedömde att vi som bolag måste samla oss och få bättre kontroll innan vi gör nya offensiva satsningar. Det här innebär inte att vi stannar utvecklingen utan snarare att vi kommer att prioritera hårdare, med mer organisk tillväxt och en tuffare kostnadskontroll på vår väg mot PTJ 2020.

Ny VD och koncernchef är Erik Strand som har en gedigen ledarbakgrund inom näringslivet och som inte minst är väl förtrogen med Praktikertjänst. Det skapar den trygghet som vi behöver för vårt fortsatta arbete och vi ser fram mot fortsatt utveckling av bolaget 2017.

Stockholm i mars 2017

Jag tillträdde som verkställande direktör för Praktikertjänst i mitten av december 2016. Fram till dess hade jag rollen som ordförande i fyra av bolagets dotterbolag, vilka jag tillträdde hösten 2015. Innan detta har jag också varit både tillförordnad VD (2014) och affärsområdeschef för Hälso- & Sjukvård (2015).

Praktikertjänst är ett fantastiskt företag med en unik ägarkonstruktion. Med sina rötter från 1960 är detta bolag både ett av de äldsta och det största privata vårdföretaget på den svenska marknaden. Ägarformen där de kliniker som arbetar i företaget också äger företaget är unik och skapar förutsättningar för det som är allra viktigast inom ett vårdföretag, nämligen fokus på patienter och kvalitet.

2016 har varit ett spännande år med många och stora förändringar. Detta både inom företaget och i vår omvärld. Den politiska turbulensen med ett antal utredningar och politiska förslag som påverkar våra patienters, våra medarbetares och företagets vardag har varit och är fortsatt stor. Den svenska hälso- & sjukvården samt tandvården står inför stora utmaningar framöver och för att möta dessa stora förändrade behov behövs det samarbete över hela linjen. Vi får hoppas att både riksdags-, landstings och kommunpolitiker förstår och ger uttryck under 2017 för att samarbete är den bästa vägen till att nå framgång när det gäller att ta hand om våra medborgare och patienter.

2016 var ett bra år inom Praktikertjänst när det gäller rekrytering av nya praktiker. Speciellt affärsområdet

”Jag vill tacka alla medarbetare, samarbetspartners och ägare för ett framgångsrikt 2016.”

Tandvård har varit framgångsrika i att attrahera nya kliniker. Detta är ett mycket viktigt mått på hur starkt vårt koncept är. Det vill säga hur många som vill och förstår att bli en del av Praktikertjänst är en väg till att få utvecklas som kliniker. Det innebär att få möjlighet till att fokusera på patienterna, att få vara en del av ett företag med kvalitetsfokus och dessutom få vara med och äga, med allt vad det innebär.

Jag vill tacka alla medarbetare, samarbetspartners och ägare för ett framgångsrikt 2016 och ser fram emot att göra 2017 ännu bättre i alla aspekter – kvalitet – intern service – tillväxt – varumärkeskännetecken – digitalisering – lönsamhet. Vilket innebär att vi tar ytterligare ett steg i vår utveckling mot vår vision PTJ 2020.

Erik Strand
Verkställande direktör
och koncernchef

Stockholm i mars 2017

ÅRET I KORTHET

Tunga beslut

Året började i moll med att den omtyckta förlossningsverksamheten BB Sophia lades ned. Beslutet fattades efter att verksamheten under en längre tid dragits med stora förluster. Grundliga analyser visade tydligt att det inte fanns förutsättningar att vända utvecklingen på grund av för låga ersättningar.

Upphandlingar

Vi vann flera upphandlingar, bland annat inom hemsjukvård som Praktikertjänst N.Å.R.A. vann.

Fokus på kvalitet

Styrelsen i Praktikertjänst fattade i juni beslut om en helt ny kvalitetsstrategi som ska genomgå företagens arbete. Vi fick under året höga betyg i Sveriges Kommuner och Landstings nationella patientenkät och hamnade först i Svenskt Kvalitetsindex mätningar inom tandvård.

I offentligheten

Vi har syns i debatten och på viktiga arenor som till exempel Almedalsveckan där vi hade möten och deltog i seminarier inom flera olika områden.

Aktieägarmöten

Styrelseordförande och VD har hållit aktieägarmöten runt om i Sverige för att diskutera bolagets utveckling, strategi och de tjänster som Praktikertjänsts kontor levererar till aktieägarna. Mötena har varit väldigt produktiva och välbesökta, och en möjlighet för aktieägarna att ge sin syn på företagets utveckling.

Konvent

Den 30 september samlades flera hundra av Praktikertjänsts chefer och ledare på Stockholm Waterfront för Praktikertjänst Konvent 2016, den största ledardagen i Praktikertjänsts historia. Under dagen diskuterades ledarskap, framtidsfrågor och klinisk kvalitet.

Rekrytering

Under året har vi satsat på rekrytering och syns på bland annat Läkartidningens karriärkvällar och på den stora tandläkarmässan Swedental. Vi har även tagit fram ett nytt informationsmaterial som förhoppningsvis ska locka fler till koncernen.

Konkurrens i balans

Vi har bedrivit ett framgångsrikt arbete för att de landsting som kompenserar landstingsdrivna vårdcentralers underskott även ska kompensera privata aktörer med motsvarande belopp. Om inte så sker, blir det en snedvriden konkurrens.

Omorganisation och ny VD

På grund av olika syn på Praktikertjänsts utveckling lämnade VD Johan Fredriksson företaget strax innan jul. Erik Strand tog över ledarskapet. Arbetet började med att renodla organisationen på kontoret för att bland annat säkra serviceerbjudandet till alla verksamheter.

SÅ GICK DET 2016

2016 omsatte Praktikertjänst-koncernen 10,5 miljarder kronor, vilket är i nivå med föregående år.

Koncernen

Omsättning: 10 512 mkr
Resultat efter
finans: 630 mkr
Rörelsemarginal: 6,0 %

Moderbolaget

Omsättning: 8 161 mkr
Resultat efter
finans: 737 mkr
Rörelsemarginal: 8,6 %

Tandvård

Nettoomsättning:
4 377 mkr
(43 % av koncernens
nettoomsättning)
Antal öppnade
resultatenheter: 39 st
Antal stängda
resultatenheter: 96 st

Hälso- och sjukvård

Nettoomsättning:
5 913 mkr
(57 % av koncernens
nettoomsättning)
Antal öppnade
resultatenheter: 31 st
Antal stängda
resultatenheter: 51 st

PRAKTIKERTJÄNST – SÅ FUNKAR DET

Praktikertjänst finns av ett enda skäl: att skapa förutsättningar för oss som arbetar i vården att göra ett så bra jobb som möjligt för våra patienter.

Vi är Sveriges största vårdkoncern som i mer än 50 år har haft fokus på patienten istället för på administration och byråkrati. Våra mottagningar ägs och drivs av oss som leder och utför vården i vardagen. Det innebär att den som är verksamhetsansvarig ansvarar för den dagliga driften på mottagningen, men också för kvalitetsarbetet, ekonomisk utveckling och personalfrågor. Administration, kvalitetssystem, stöd och rådgivning sköts i stor utsträckning av kontoret i Stockholm.

Ingen egen finansiering

Praktikertjänstmodellen innebär bland annat att den som ska köpa eller ta över en mottagning inte själv behöver svara för finansieringen genom exempelvis banklån. I stället går Praktikertjänst in som ägare. Den lokala verksamhetsledaren blir i sin tur aktieägare i Praktikertjänst.

145

Vårdcentraler och
rehabenheter

1100

Tandvårdsverksamheter

270

Specialistenheter

15

Dotterbolag

TRE ROLLER

- **Verksamhetschef** - ansvarig för en mottagning.
- **Aktieägare** - äger en del av koncernen.
- **Anställd** - som anställd får du alla de tryggheter som kommer med att vara anställd i Sveriges största vårdkoncern.

12/5 2017 - Årsstämma

Möjlighet för aktieägarna att göra sina röster hörda. På stämman beslutar aktieägarna om bland annat aktieutdelningen och bolagsstyrelsens sammansättning. 2016 var utdelningen 100 kronor per aktie, vilket också är styrelsens utdelningsförslag till årsstämman 2017.

AKTIEÄGANDET I PRAKTIKERTJÄNST

aktier

Aktien

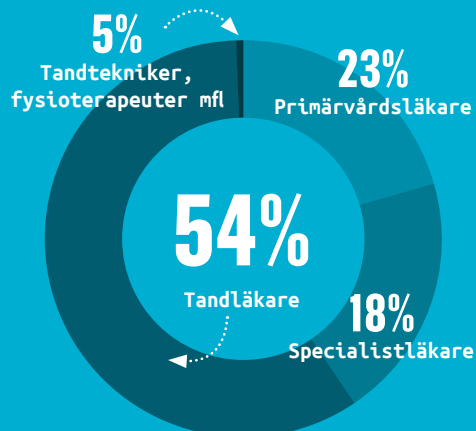
- Målsättningen är att priset ska vara stabilt med en långsiktigt positiv värdeutveckling.
- Aktieutdelningen beror på bolagets resultat.
- En aktieägare får äga mellan 10 och 25 000 aktier i Praktikertjänst.

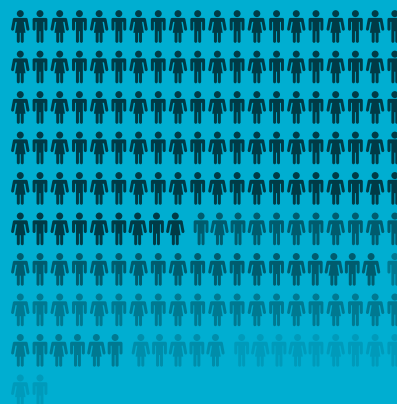
Handeln med aktier

- Aktier i Praktikertjänst förmedlas av Stiftelsen Praktikertjänstkon-sortiet. Aktieägare köper alltså inte aktier direkt av varandra.
- Stiftelsens styrelse fastställer tre gånger per år aktiens pris.

Ägarandel i Praktikertjänst

Antal ägare

1 051 Tandläkare

289 Specialistläkare

272 Primärvårdsläkare

54 Tandtekniker

143 Fysioterapeuter m.fl.

”Bra kombination av trygghet och flexibilitet.”

Rosa Ansari är en av 51 tandläkare som under 2016 började arbeta inom Praktikertjänst.

”**E**fter att ha utbildat mig till tandläkare på Karolinska institutet och arbetat några år inom Folktandvården och på en privat mottagning, tyckte jag att det skulle vara kul att ha en egen praktik.

Jag gjorde ganska stor research och kollade upp vad jag borde göra, om jag skulle vara helt egen eller gå med i Praktikertjänst. Jag pratade med tandläkare både i och utanför Praktikertjänst för att verkligen ta reda på vad jag gav mig in på. Det är ett ganska stort steg att ha en egen klinik.

Jag tyckte att det verkade bra med Praktikertjänst. Inte minst som ny är det många saker att hålla reda på utanför det traditionella tandläkarjobbet – lagar,

regler, administration, investeringsplaner och mycket annat.

Allt det får jag hjälp med som en del av Praktikertjänst, vilket är mycket bra. Jag gillar när saker och ting går rätt till. Jag vill inte få bassning från Skatteverket eller någon annan. Här är kontorets experter bara ett samtal bort.

Jag tog i fjol över en praktik i centrala Stockholm efter en tandläkare som gått i pension. Hade jag startat eget aktiebolag hade jag tvingats ta lån för att finansiera verksamheten. Kanske hade jag inte kunnat ta ut någon lön i början. Det slapp jag oroa mig för nu, samtidigt som jag från start hade fullt ansvar för verksamheten.

En ganska bra kombination av det stora företagets trygghet och gemenskap och

det lilla företagets självbestämmande och flexibilitet.

Den 15 augusti 2016 öppnades kliniken. Vi är i dag tre som arbetar här – jag, en tandsköterska och en tandhygienist. I lokalerna finns ytterligare en tandläkare som bedriver verksamhet i egen regi.

Det är stor konkurrens i Stockholms innerstad bland tandläkarna. Vi försöker därför synas på Facebook, Google och andra plattformar och ber patienterna att sätta betyg på oss efter att de varit här. Omdömena gör att vi hela tiden förbättrar oss samtidigt som det underlättar för den som ska välja tandläkare.

Målet för 2017 är, förutom nöjda patienter, att vi ska ha en stabil verksamhet och en bra patientbas att arbeta med.” ✕

Josefine Jacobsson är verksamhetschef på nyöppnade Stockholm Kids.

”Jag tycker att Praktikertjänst har ett vinnande koncept.”

Jag arbetar som verksamhetschef på barn- och ungdomsmedicinska mottagningen Stockholm Kids som öppnade i mars i år. Vi erbjuder akut och planerad barnsjukvård för barn och ungdomar upp till 18 år samt första linjens psykiatri och adhd/add-utredningar.

Många barn och ungdomar mår i dag dåligt. Statistik från Socialstyrelsen visar att 20 procent av Sveriges ungdomar har psykiska problem av något slag. Cirka sex procent av skolbarnen har diagnosen adhd/add.

Antalet självmord ökar bland unga, medan det minskar bland vuxna.

Behovet av insatser på barn- och ungdomsområdet är med andra ord mycket stort, samtidigt som det ofta är månaders väntetid för att få hjälp och det är svårt att som förälder veta vart man ska vända sig med vad.

Jag är övertygad om att vi på Stockholm Kids kommer kunna hjälpa många familjer.

Innan jag startade mottagningen funderade jag en del över varför det inte fanns någon barnläkarmottagning inom Praktikertjänst i Stockholm. Det fanns ju BB Stockholm, Närakuten barn och ett antal barn-

vårdscentraler.

Jag har tidigare bland annat arbetat som verksamhetschef på Barnsjukhuset Martina, som jag dessutom

var med och byggde upp. Det var för övrigt där mitt intresse för entreprenörskap växte fram. Jag har även dragit igång en barnläkarmottagning på Mama Mia, men samtidigt känt att jag inte kunnat utveckla verksamheten som jag velat. Jag har länge haft en idé och vision om en speciell sorts barn- och ungdomsmedicinsk mottagning som jag velat förverkliga. Det enda jag har saknat har varit startkapital.

När jag läste på om Praktikertjänst blev jag väldigt intresserad och såg en möjlighet att kunna öppna min egen mottagning. Ungefär nio månader efter att jag första gången träffade representanter för företaget och presenterade min idé öppnades Stockholm Kids.

Jag tycker att Praktikertjänst har ett vinnande koncept. Att de som utför vården också är med och äger verksamheten är exakt det som krävs för att få den lönsam.

Att ha Praktikertjänst i ryggen innebär dessutom både extern och intern trygghet.” ✕

Iris Tjäder och Olle Pettersson får god hjälp med sina individuella övningsprogram av sjukgymnasten Karin Gissén.

ALDRIG FÖR GAMMAL

FÖR GYMMET

Motionsglädje, styrketräning, gemenskap – och en hel del svett. Varje onsdag träffas ett gäng damer och herrar på Kasernhöjdens vårdcentral i Karlstad och gympar ihop.

Det finns bara ett krav: För att få vara med behöver du ha fyllt nittio år.

– Jag behöver ännu fler tyngder, ropar Iris Tjäder, 91 år.

Iris Tjäder har deltagit i nästan alla träningspass och tänker givetvis fortsätta även nästa säsong.

korridoren mellan de två små träningslokalerna på Fysioterapimottagningen Kasernhöjden i Karlstad tränas seniorerna. Alla lika beslutsamma och med var sitt personligt träningsprogram i handen.

Här blandas styrke- och konditionsredskap med gemensamma lekar som att studsa boll till varandra. Och numera går de från station till station med knappt någon paus emellan.

– Man ser att de har gjort framsteg. De klarar tyngre vikter, kan göra övningarna fler gånger och går stadigare i korridorerna. Till exempel var det en person som tidigare alltid höll en annan i armen, men som nu går själv. De är väldigt pigga och glada och tycker att det här är roligt. Och det är kanske det allra viktigaste, säger fysioterapeuten Åsa Berglund som leder gruppen tillsammans med kollegan Karin Gissén.

Strax intill gör Iris Tjäder benspår i en av träningsmaskinerna. Det är hennes favoritmoment och hjälper mot artrosen i knäna då övningarna stärker omkringliggande muskulatur.

– Man går ju inte på vanliga gym bland alla atleter när man är 90-plus. Och hemma blir man gärna slapp. Man

måste ha karaktär för att hålla på varenda dag – och det har man inte.

Därför tycker hon att det är bra att ha den gemensamma gymnastiken att se fram emot varje vecka:

– Dessutom får man en lagom promenad hit också.

Iris Tjäder blev tillfrågad om att vara med på gymnastiken i samband med att hon bytte vårdcentral. Och hon har varit med på nästan samtliga av gruppens tretton tillfällen.

– Jag känner inte till någon annan vårdcentral i Karlstad som kan erbjuda det här. Det är ett enormt plus för Kasernhöjden och jag är jättenöjd över att jag bytte just hit.

En övning kan exempelvis vara att ställa sig upp från en stol. Vilket kan vara nog så arbetsamt.

– Målet är att under en timme i veckan, med ganska små medel, kunna bidra med livskvalitet och funktion i vardagen till de här personerna, säger Åsa Berglund.

Inspirationen till 90-plusgymnastiken kommer från Sickla hälsocentral där Åsa Berglund deltog i en föreläsning om en liknande satsning. För några

Medan Gunnar Lundholm tränar för fullt får hans 88-åriga fru vänta utanför eftersom hon är för ung för att delta.

är sedan började Nacka kommun erbjuda gratis träning för personer över nittio år.

– Bland annat fick vi träffa en 93-årig dam som stod på en balansbräda. Då kände jag att det här måste vi få hit till Karlstad också.

När Åsa Berglund sedan började på Kasernhöjdens vårdcentral fick hon möjlighet att förverkliga sin idé. I april 2016 startade första träningspasset. Den gången dök en enda person upp. Men ryktet spreds och sedan dess har det kommit åtta–tio personer till varje tillfälle.

– Det här visade sig vara en väldigt lättrekryterad grupp – vi har inte behövt göra någon reklam. Det trodde vi inte från början. Det brukar oftast ta lite tid att jobba igång en sådan här sak.

Åsa Berglund menar att det egentligen inte krävs så mycket resurser för att dra igång den här typen av verksamhet. Som sjukgymnast har man ju redan de nödvändiga kunskaperna.

– Vi jobbar både med sjukvård och förebyggande, så vi hoppas att de här personerna ska klara sig bättre och kanske undvika något besök till hälsovården. På så vis är det både personlig nytta och samhällsnytta.

I november förra året slogs portarna till Kasernhöjdens vårdcentral upp.

För verksamhetschefen Karin Körgeaar, med tio års erfarenhet av arbete i den offentliga sjukvården, var det framför allt friheten som lockade med att driva en egen klinik.

– Här kan man själv bestämma arbetssätt och vilka man jobbar med. Lika fri är man att kunna ordna den här typen av aktivitet, det är inte alltid lika enkelt när man är styrd av exempelvis landstinget.

Hon säger att Praktikertjänst varit en stor trygghet för den nystartade verksamheten.

– Varumärket är jätteviktigt för oss. Vi är relativt okända så det har bidragit till att folk ändå väljer oss, eftersom de känner till Praktikertjänst. Som nystartad verksamhet finns många utmaningar.

Dagens träningspass går mot sitt slut. Trots den

fokuserade träningen finns också utrymme för småprat. Två äldre herrar trampar sida vid sida på motionscyklarna medan de diskuterar när på 60-talet Tingvalla isstadion egentligen blev konstfrys för första gången. En diskussion som varade ända till det gemensamma fiket som alltid avslutar passen. Och det är just möjligheten att träffa jämnåriga som lockar många, menar Iris Tjäder.

– Det är många som inte har fyllt 90 år som är lite avundsjuka och vill vara med. Men det får de inte. ✕

Kasernhöjden

Den andra november 2015 öppnade vårdcentralen Kasernhöjden, som är Praktikertjänsts fjärde i Värmland. Förutom träningspassen för 90-plussare, har fysioterapimottagningen också satsat på att ha en artrosskola för höft och knä.

Villkoren för företag i välfärdssektorn blir allt tuffare med såväl ökad konkurrens som pressade priser och politiska hot.

Praktikertjänst förändras i takt med omvärlden. Vi har bland annat infört en ny kvalitetsstrategi, ett program för teambaserat förbättringsarbete och en effektivare organisation.

VERKSAMHETSUTVECKLING

70

nya resultat-
enheter öppnades
under 2016.

Friskare patienter med ny bokning

Tre av fyra patienter med psykosociala problem blir snabbare friska om de får träffa en KBT-terapeut direkt, utan att gå omvägen via läkare.

Det visar ett försök på Praktikertjänsts vårdcentral i Ekerö.

– Vi halverade sjukskrivningstalen och förkortade väntetiden med flera veckor, säger verksamhetschefen Sara Banegas.

Atta vårdcentraler har tagit chansen att se över sin organisation genom att delta i Praktikertjänsts program för teambaserat förbättringsarbete. Sara Banegas och hennes medarbetare har provat att låta patienter boka en KBT-terapeut direkt i telefon efter att en sjuksköterska gjort en första sortering och prioritering av patienterna.

– Vi har inspirerats mycket av Anders Johansson, läkare på Praktikertjänsts vårdcentral i Räcksta Vällingby. Han har genomfört ett motsvarande pro-

Sara Banegas

jekt med liknande resultat på vårdcentralen Wisby Söder på Gotland.

Tidigare har det i Ekerö vårdcentralers avtal med landstinget funnits krav på remiss för att en patient med psykologiska problem ska få KBT-behandling. För ett par år sedan mjukades reglerna upp, men rutinen har ändå bestått och väntetiden till första besöket hos en terapeut har i regel varit 6–8 veckor. Anledningen är att patienterna alltid först bokades till ett läkarbesök, som de fick komma till efter ett par dagar och som resulterade i att läkaren remitterade vidare. Ändå bad många av patienterna om en samtalskontakt redan i det första telefonsamtalet med sjuksköterskan.

75 procent av patienterna var färdigbehandlade efter tre samtal.

Det ledde till att många besök på KBT-mottagningen uteblev. En hel del av patienterna hade inte behov av att träffa en läkare, och de som gjorde det fick bara sjukskrivning som ordination. Bokning, kallelser, remisser och uteblivna besök kostade både tid och pengar.

– Vår hypotes är att om man träffar en läkare i inledningen av en sådan här behandlingssituation leder det till negativa konsekvenser för patienten. Behandlingen fördröjs, sjukskrivningen blir längre och det går åt mer läkemedel. I värsta fall blir patienten sjukare under väntetiden, säger Sara Banegas.

I vanliga fall erbjuds KBT-behandling under en ganska lång period, ofta upp till tio samtal. Nu satte vårdcentralen en maxgräns vid tre. Om en patient ändå behövde fler träffar fick den återvända till läkaren för att få remiss och vänta på fler behandlingstillfällen. Men det var bara några få som behövde det.

– Vi har sparat en hel del läkarresurser som vi kunnat använda till annat. Patienterna har varit nöjda. Vi ska följa upp de patienter som var med i piloten efter ett år för att se hur det gått för dem. ✕

Leg psykoterapeut Kristina Palmér på Praktikertjänsts vårdcentral i Ekerö.

HÖGRE KVALITET GER BÄTTRE LÖNSAMHET

Det ska vara lätt att göra rätt.

Det är kärnan i Praktikertjänsts nya kvalitetsstrategi.

– Med nya strategin underlättar vi för verksamheterna att följa lagar och föreskrifter samtidigt som vi levererar mätbar och högkvalitativ vård till rätt kostnad, säger Ann-Christine Larsson Bolle som är Praktikertjänsts biträdande kvalitetschef.

Praktikertjänsts styrelse tog i juni 2016 beslut om en koncerngemensam kvalitetsstrategi. Motiven bakom beslutet är flera.

– Ett är att landstingens och myndigheternas krav på vårdutövare successivt har ökat, ett annat att patienter, som får möjlighet att själv välja vård, vill se en ökad transparens kring vilken kvalitet olika vårdgivare håller, säger Praktikertjänsts kvalitetschef Göran Modin.

– Dessutom blir flera av våra konkurrenter bättre och bättre på att följa upp och öppet redovisa kvalitetsparametrar vilket blir en konkurrensfördel.

Fokus under 2017 kommer att ligga på att anpassa och införa ett mer användarvänligt kvalitetsledningssystem inom hälso- och sjukvård samt att med hjälp av särskilda kvalitetsrådgivare utveckla ett system för intern uppföljning av hur verksamheterna arbetar med kvalitet.

– Att lära av varandra blir här en viktig del i vårt fortsatta kvalitetsarbete.

Dessutom är det ju så att god kvalitet och att göra rätt från början lönar sig - också ekonomiskt, säger Göran Modin.

I **Svenskt kvalitetsindex** mätningar placerar sig Praktikertjänst i topp inom bland annat området tandvård.

Praktikertjänsts biträdande kvalitetschef Ann-Christine Larsson Bolle, som är tandläkare och tidigare arbetade som verksamhetschef för en av Praktiker-tjänsts tandläkarmottagningar, berättar att för henne handlar kvalitet bland annat om att leverera den produkt eller tjänst som kunden förväntar sig.

– Men det räcker inte med nöjda kunder, vi vill också kunna mäta den kliniska kvaliteten. Det har man gjort länge inom hälso- och sjukvården, men inte inom tandvården. För några år sedan startades

”Att göra rätt från början lönar sig – också ekonomiskt.”

”Det räcker inte med nöjda kunder, vi vill också kunna mäta den kliniska kvaliteten.”

det nationella kvalitetsregistret SKaPa, som samlar in data om karies och parodontit. Praktikertjänst är det enda privata bolag som är med och driver registret, som innebär enorma möjligheter.

Hur fungerar det?

– Vårt eget journalsystem FRENDA skickar automatiskt data till registret. Det kan till exempel handla om hur länge en krona eller en fyllning har hållit. Registret innebär en fantastisk möjlighet för verksamheterna att utvärdera sin kvalitet och att utvecklas. Det kommer att bli vårt främsta kvalitetsmätninginstrument.

– Förutom att vi snabbare får information om det som inte är riktigt bra, kommer vi med hjälp av registret enklare upptäcka metoder och vårdprocesser som är mycket bra. Det är goda exempel som vi därefter kan sprida i organisationen.

Kan den enskilde praktikern se hur hans arbete står sig i förhållande till andras?

– Inte i dag. Men så småningom ska varje vårdutövare kunna logga in och titta på sin egen data och jämföra sig mot kollektivet. Håller mina lagningar lika länge som genomsnittet? Gör de inte det, vad kan det bero på? Ligger jag över snittet får jag å andra sidan en bekräftelse på att jag förmodligen gör saker och ting helt rätt.

Ann-Christine Larsson Bolle säger att det inte bara är klinisk kvalitet som är en viktig del av kvalitetsarbetet.

– Det är också arbetsmiljö, patientsäkerhet och miljö. ✕

EN VÄRLD I FÖRÄNDRING

2016

kommer att minnas som ett år av förändring för den svenska välfärdssektorn. Politisk osäkerhet, utredningar och ett debattklimat i högt tonläge har satt sina avtryck.

Utredningen om vinster i välfärden, under ledning av Ilmar Reepalu, presenterade sina förslag i början av november, och föreslog bland annat ett vinsttak för de aktörer som verkar inom välfärdsområdet.

Praktikertjänst har under utredningens gång gjort sin röst hörd i debatten. Vår syn på utredningen är att den söker svar på felaktigt ställda frågor. Vinst och hög kvalitet går inte stick i stäv. Privat vård är inte sämre än offentlig. Om de förslag som presenterats skulle bli verklighet innebär det stora svårigheter för många privata välfärdsaktörer att över huvud taget verka, vilket skulle drabba medborgarna på ett negativt sätt.

En annan mycket viktig fråga under året har varit den stora skatteutredning som bland annat omfattar det så kallade 3:12-regelverket, ett system som drabbar Praktikertjänst oproportionerligt hårt. Det har sedan införandet 2011 haft en stor påverkan på vår förmåga att bedriva vår verksamhet.

Under året har det rätt stor osäkerhet kring utredningen. Förslaget som läggs på riksdagens bord innehåller glädjande nog många positiva delar, bland annat ett slopande av den så kallade fyraprocentsspärren.

Det är inte bara på riksplanet som Praktikertjänst ser branschpåverkande förändringar, det gäller även i landsting och regioner. Ett konkret exempel är det som kallas konkurrensneutralitet. När offentliga vårdinrättningar går med förlust kompenseras de ofta av landstingen och regionerna. Detta innebär att offentligt drivna enheter får större anslag än privata, vilket går helt emot själva tanken om valfrihet och innebär att privata alternativ har

helt andra spelregler än offentliga.

Praktikertjänst har under året drivit frågan om konkurrensneutralitet, och även fått gehör hos styrande politiker i flera landsting och regioner.

Konkurrensen hårdnar och det blir allt svårare att vinna upphandlingar inom flera områden. Vi kan även se exempel på överklaganden av vunna upphandlingar.

Ersättningarna för de tjänster som utförs i vården är utmanande låga på många håll i Sverige. Ett exempel är primärvårdens ersättningsnivåer. Ett annat är vårdvalen inom Stockholms län, där vi ser en generellt stark prispres.

Även inom Praktikertjänst blåser förändringens vindar. Den ekonomiska

situationen i flera av våra

dotterbolag är utmanande.

Det är tydligt att vi behöver stärka kostnadskontrollen i denna del av koncernen.

Praktikertjänst har valt att förändras i takt med omvärldsförändringarna.

Den tidigare strategin, där bland annat expansion och tillväxt var prioriterade områden, kommer att genomföras i en annan takt än det ursprungligen planerades för.

En av de viktigaste insikterna för Praktikertjänst är att det, för att svara mot utmaningarna som nu råder och skapa bättre och mer uthållig lönsamhet, krävs bättre kostnadskontroll i koncernen.

Mot bakgrund av bland annat detta har det fattats beslut om ett antal organisationsförändringar. Det innebär en tydligare och effektivare organisation som ska leda till förbättrad service för såväl praktiker och ägare som medarbetare på kontoret.

37

år var den genomsnittliga tandläkaren som rekryterades till Praktikertjänst under 2016.

Thomas Esping.

Thomas Esping, IT-direktör

Vad är syftet med omorganisationen?

– Det är att öka effektiviteten och göra oss bättre. Vi får med den nya organisationen en rakare styrning av respektive verksamhetsområde. Det blir tydligare vem som ansvarar för vad inom till exempel HR, IT och ekonomi.

Hur påverkar organisationsförändringarna servicen till praktiker och medarbetare?

– Den enskilde praktikern ska i den dagliga verksamheten inte märka av någon större förändring. Under 2016 arbetade vi mycket med att öka kvaliteten i servicen till praktikerna och bemötandet av dem. Det arbetet fortsätter.

– Vi ska vara snabba med att ge rätta och korrekta svar när praktikerna kontakter oss. Det var ledstjärnan under 2016 och är det även under 2017. Vi har under året också arbetat med att analysera hur vi i större utsträckning kan digitalisera och automatisera flöden. Det är ett arbete som kommer att leda till handling i år.

”Vi ska vara snabba med att ge rätta och korrekta svar.”

Vad är syftet med den nya tjänsteportalen?

– Den ska göra det tydligare för praktiker vilka tjänster som kontoret kan leverera och göra det ännu enklare för dem att beställa det som de vill ha hjälp med.

– Via portalen ska praktiker och medarbetare också snabbt kunna få information om vem som ansvarar för vad på kontoret och hur de enkelt kommer i kontakt med den personen via telefon eller mejl. Det finns också länkar till olika beställningsformulär.

Hur har nöjdheten utvecklats under året?

– Under 2016 har vi arbetat mycket med service och bemötande. Min bedömning är att praktikerna i dag är mer nöjda med oss än vad de var tidigare.

Ett konkret exempel på en av de viktigaste organisationsförändringarna är att Praktikertjänsts affärsområde Praktikerservice avvecklas.

Servicefrågor kommer framöver att strömlinjeformas i organisationen, till förmån för såväl praktiker som medarbetare. Konkret innebär det att it-frågor kommer sortera under it-avdelningen, ekonomifrågor under Ekonomi och Finans och HR-frågor under HR-avdelningen. Detta kommer leda till en större effektivitet och bidra till en ökad kostnadskontroll i stort inom företaget. ✕

DIGITALA SATSNINGAR SOM SPARAR BÅDE TID OCH PENGAR

Hos tandläkaren Mikael Jansson behöver patienterna bara vänta ett par timmar på en ny krona.

Investeringar i digital teknik och ett nära samarbete med en tandtekniker gör att såväl kliniken som patienten sparar både tid och pengar.

Redan efter två och ett halvt år har köpet av den nya digitala utrustningen betalat sig för Mikael Jansson, tandläkare i Västerås med stort intresse för teknikutveckling. Och hans patienter får snabbare hjälp.

– En win-win-situation. Vi försöker lösa alla problem digitalt så långt det går, säger han.

Utvecklingen av metoder för att ersätta det traditionella sättet att göra avtryck i patientens mun – med en mjuk massa som trycks in i munhålan – har pågått i nästan 30 år. Men det är först på senare år som den digitala tekniken blivit användarvänlig och enskilda tandläkare kan räkna hem investeringen.

För några år sedan inledde Mikael Jansson sin satsning på digital avtryckningstagnation och framställning av tandtekniska produkter.

– Jag letade efter ett sätt att utveckla verksamheten.

Sedan 2013 har han allt han behöver för att kunna ta ett digitalt avtryck och framställa en ny krona. På kliniken finns en scanner som sköter den digitala filmningen i patientens munhåla, samt en fräs och ugn för att tillverka produkten.

Investeringen gick på 1,5 miljoner kronor. Det var mycket pengar för Mikael Jansson, men han såg det som en möjlighet för sin personal att utvecklas. Kliniken bestod då förutom honom själv av två tandsköterskor, en tandhygienist och en receptionist. Ett halvår efter köpet av digital utrustning flyttade även den tandtekniker han brukade jobba med in i samma lokal.

– Kostnaden avskräcker många från att hoppa på det digitala tåget. Men man behöver inte köpa all utrustning på en gång, man kan ta det i olika steg. Det naturliga är att börja med scannern och tekniken för att kunna ta det digitala avtrycket.

Mikael Jansson.

En scanner sköter den digitala filmningen i patientens munhåla.

Den nya kronan tillverkas i en fräs.

”Tack vare teknikutvecklingen kan vi arbeta mycket mer effektivt och det vinner både vi och patienterna på.”

→ **Mikael Jansson beskriver** processen: Först slipar han tanden, sedan kommer en tandsköterska in och gör det digitala avtrycket (scanningen) genom att filma munhålan. Därefter fortsätter tandteknikern att bearbeta programvaran och ta fram den digitala tandkronan med hjälp av ett tredimensionellt ritprogram. När han är nöjd skickar han informationen till fräsen som fräser ut produkten. När kronan är utfräst målas den och placeras i ugnen där den bränns (sintring) och får fin glans. Efter 25 minuter i ugnen är tandkronan färdig och kan sättas in i patientens mun för att skydda den skadade tanden.

– Förr tog processen i genomsnitt en vecka, nu kan den gå på ett par timmar. Jag ser bara fördelar för patienten som slipper få smet i munnen och inte behöver gå runt med en provisorisk krona som riskerar att lossna, säger Mikael Jansson.

Den digitala tekniken ger också miljövinster.

– Många tandläkare skickar jobb för produktion i Kina. Hur miljömässigt är det att transportera avtryck över hela jordklotet?

Än så länge är det framför allt arbetet med kronor och broar som underlättas

och går att ekonomiskt räkna hem genom att använda digital teknik. Men den snabba teknikutvecklingen kommer snart att omfatta de flesta delar av tandläkarens arbete, spår Mikael Jansson.

– Nästa steg är att jobba med guidad kirurgi. Tekniken hjälper mig att göra en mall att borra efter – ungefär som tithålskirurgi.

På sikt tror Mikael Jansson att digitala lösningar kan komma till nytta även i det uppdrag han har som tandläkare i Västerås ishockeylag VIK hockey.

– Spelarnas tandskydd ska vara speciellt utformade för att bli godkända och i dag tillverkar vi dem med hjälp av vanliga analoga avtryck. Men snart kommer vi att kunna göra skydden med 3D-kopiering.

Tandteknikern Daniel Lindberg delar sedan några år tillbaka lokal med Mikael Jansson. Han ser stora vinster med både den digitala tekniken och det nära samarbetet.

– Tack vare teknikutvecklingen kan vi arbeta mycket mer effektivt och det vinner både vi och patienterna på. När vi finns på samma ställe kan vi också hela tiden lära av varandra, säger han. ✕

Vid framställning av broar och kronor använder tandläkare Mikael Jansson digital teknik. På så vis slipper han göra avtryck av patientens mun med hjälp av massa. I stället blir tänderna filmade. Därefter går informationen vidare till en tandtekniker som framställer den nya tandkronan. Patienten kan i regel få sin krona samma dag.

Det är viktigt för oss att bidra till en hållbar värld.

Vår verksamhet innebär dessutom i sig ett socialt ansvarstagande.

I över femtio år har vi tillhandahållit tandvård och hälso- och sjukvård över hela Sverige.

I det här avsnittet berättar vi hur vi ser på de olika delarna inom hållbarhetsområdet, och ger några exempel på vad vi har gjort under 2016 för att ta det ansvaret.

HÅLLBARHET

2009

förbjöds amalgam
inom svensk
tandvård.

Ekonomiskt ansvar

Praktikertjänst tar ansvar för att bedriva en ekonomiskt sund och långsiktig verksamhet i samklang med den miljö vi verkar i. Vi följer lagar och förordningar som är tillämpliga på våra verksamheter och de direktiv och rekommendationer som sjukvårdshuvudmän ställer. Vi accepterar inte begränsande åtgärder som snedvrider konkurrens och hindrar en sund ekonomisk utveckling. ✘

Samhällsansvar

Vi ser vårt ansvar utifrån hela vårdkedjan; relationerna till våra patienter, kunder, beställare, medarbetare, aktieägare, leverantörer, övriga affärspartner och samhället i stort.

Praktikertjänst erbjuder attraktiva och effektiva arbetsplatser i en trygg, säker och sund arbetsmiljö. Vi accepterar inte någon form av diskriminering på grund av religion, etniskt ursprung, hudfärg, kön, fysisk förmåga, sexuell läggning eller annat som kan upplevas som särskiljande. Vi accepterar inte barnarbete. Praktikertjänst respekterar Förenta Nationernas deklaration om mänskliga rättigheter.

Inom samhällsansvar bedriver vi ett aktivt arbete i integration och har hårda krav i inköpsprocesser. Praktikertjänst ger också riktade stöd till Rädda Barnen, Operation Smile, Läkare utan gränser och andra organisationer som verkar i linje med vårt sociala ansvarstagande. Ett annat exempel på det sociala hållbarhetsarbetet är Praktikertjänsts pensionsstiftelse, som under 2016 inledde ett samarbete med analysbolaget Global Engagement Services, GES, för att säkra arbetet med ansvarsfulla investeringar. ✘

Hållbarhetsredovisning 2018

Den 26 oktober 2016 beslutade Sveriges riksdag att införa en ny lag om obligatorisk hållbarhetsredovisning. Lagen trädde i kraft den 1 december 2016 och gäller från räkenskapsåret 2017, och ställer krav på att Sveriges omkring 1 600 största företag årligen redovisar hur deras verksamhet hanterar frågor rörande bland annat miljö, sociala förhållanden, arbetsrätt, anti-korruption och mänskliga rättigheter.

Hållbarhetsrapporten ska också ge information kring företagets affärsmodell. En policy rörande hållbarhetsfrågor ska finnas med.

Företaget ska redovisa resultatet av tillämpningen av policyn, de risker som finns och beskriva hur företaget hanterar riskerna.

För Praktikertjänst innebär det att vi i årsredovisningen för 2017 ska sammanfatta vårt hållbarhetsarbete under året. Rapporten ska minst omfatta frågor om miljö, sociala förhållanden och personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption.

Mot bakgrund av detta kommer Praktikertjänst under 2017 bland annat att:

- Redovisa hur vi följer upp och efterlever Praktikertjänsts policys i olika hållbarhetsfrågor, som exempelvis sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption med mera. Vidare ska konsekvenserna av Praktikertjänsts verksamhet på miljö, hälsa och säkerhet, användning av energi från förnyelsebara och icke-förnyelsebara källor, växthusutsläpp, vattenanvändning och luftföroreningar redovisas.
- Praktikertjänst ska även redovisa icke-finansiella centrala resultatindikatorer, vilket innebär att mäta ett fåtal hållbarhetsmål/nyckeltal.

Praktikertjänst har utsett en projektgrupp att arbeta med hållbarhetsredovisningen. I gruppen ingår representanter från Kvalitet, Ekonomi och HR. Uppdraget är att se till att klargöra Praktikertjänsts ambitionsnivå och målsättning samt vår styrning av hållbarhetsfrågor och även lägga fram förslag till beslut för hur hållbarhetsrapporteringen ska genomföras. ✘

Ekologiskt ansvar

Praktikertjänsts mål är att i samtliga verksamheter följa rutiner och använda produkter som undviker eller minskar skador på miljö och hälsa.

Tillsammans med leverantörer, kunder och beställare arbetar vi för en hållbar utveckling i enlighet med fastställda miljöpolitiska program och miljömål. Vi strävar efter att minska energi- och resursförbrukning, transporter, miljöbelastande produkter och avfall. Kemikalier och läkemedel hanteras säkert och utsläpp i luft och vatten minimeras.

Våra mottagningar inom tandvård som vill arbeta extra för miljön och bidra till en hållbar utveckling kan miljödiplomeras genom konceptet Grön Tandvård. ✘

Trots att amalgam förbjöds redan 2009, är det få tandläkarmottagningar som helt har fått bort utsläppen av kvicksilver.

Praktikertjänst har därför startat ett projekt som ska höja kunskapen, minimera utsläppen, utveckla ny teknik och göra tandvården grönare.

Nytt projekt för grönare tandvård

Praktikertjänst i EU-satsning mot kvicksilver

Projektet är ett samarbete med Sweden Recycling och IVL Svenska Miljöinstitutet och stöds ekonomiskt av LIFE – EU:s program för miljö och klimat.

– I Sverige lagar vi inte längre tänder med amalgam. Många tror därför att kvicksilver inte längre är ett problem inom tandvården, men det är det ju. Jag borrar bort amalgamfyllningar varje dag, och det tror jag att de flesta av mina kolleger gör, säger tandläkare Lena Gavelin som sedan 2013 driver en av Praktikertjänsts mottagningar i centrala Uppsala.

– Jag har avskiljare i stolen som ska ta hand om allt från fragment till damm när jag borrar bort amalgam. Det blir bra att få reda på om kvicksilvret samlas upp av avskiljaren som det ska.

Anna Svensson

Sedan i höstas pågår, som en del av projektet, ett arbete med att screena Praktikertjänsts cirka 600 tandläkarmottagningar, det vill säga kartlägga kvaliteten på bland annat sugsystem och amalgamavskiljare.

– När det är gjort får alla mottagningar besked om vad som fungerar som det ska och vad som inte gör det.

På central nivå får vi en bild av hur det ser ut med kvicksilvervärdena runt om i landet, säger Anna Svensson som är miljöstrateg på Praktikertjänst.

Även om målet i Sverige är att alla tandvårdskliniker ska ha nollutsläpp av kvicksilver, är det ytterst få som klarar det. De finaste amalgampartiklarna fångas ofta inte upp av avskiljarna.

Det är också stor risk att kvicksilver lagrats i rören på de mottagningar där tandvård bedrivits innan kravet på av-

skiljare kom eller där äldre avskiljare använts.

– Efter att den kostnadsfria screeningen är klar, ska ett antal slumpvis utvalda tandvårdsmottagningar inom Praktikertjänst erbjudas att få sina avloppsrör sanerade. IVL svarar för urvalet.

– Förutom att sanera själva rören, är syftet att utveckla ny teknik för sanering som är effektiv, användarvänlig och kostnadseffektiv.

Anna Svensson berättar att en annan del av det treåriga projektet går ut på att öka kunskapen och medvetenheten om kvicksilverkontroll inom tandvården.

– Det handlar inte bara om att ha bra amalgamavskiljare, utan också hur man arbetar med rutiner och liknande. Vi ska ta fram förslag som ska stödja implementering även utanför Praktikertjänst, både inom Sverige och övriga EU.

Tandläkare Lena Gavelin tycker att satsningen är bra.

– De kommer ut, kontrollerar att allt är som det ska, jag får en återkoppling på vad som eventuellt behöver åtgärdas och kanske sanering av mina rör. Det är jättebra. ✘

”Det blir bra att få reda på om kvicksilvret samlas upp av avskiljaren som det ska.”

Tandläkare
Lena Gavelin,
Uppsala.

Hg

Utsläppen av kvicksilver från tandvårdsmottagningar har minskat sedan amalgam förbjöds som tandfyllnadsmaterial, men fortfarande beräknas det finnas åtskilliga ton kvicksilver i svenska folkets tänder.

Dentalt amalgam består till hälften av kvicksilver som, om det kommer ut i naturen, kan omvandlas till metylkviksilver och som kan påverka fosterutvecklingen, centrala nervsystemet, muskler, njurar och immunförsvar hos människor.

9 180

var i medeltal anställda
i Praktikertjänst-
koncernen
under 2016.

Praktikertjänstkoncernen har cirka 9 400 anställda runt om i Sverige, varav drygt 1800 även är bolagets ägare.

Många är mycket erfarna och har arbetat länge i bolaget, andra har kommit in betydligt senare.

”Vi står inför en generationsväxling”

HR-direktör Klas Wahlström säger att den gedigna erarenheten är en viktig förklaring till den höga kvaliteten i verksamheten.

– Det här är dessutom personer som väldigt sällan är sjuka eller frånvarande av andra skäl.

– Den så kallade frisknärvaron, det vill säga hur stor andel av personalen som inte var borta en enda dag på grund av sjukdom, arbetsskada eller liknande, var över 50 procent under 2016. Det är ganska imponerande tycker jag.

Av praktikerna är ungefär var tredje äldre än 60 år. Framför allt tandvården står inför en generationsväxling med många kommande affärsöverlåtelse.

– För den som exempelvis är tandläkare med egen praktik inom Praktikertjänst är det viktigt att ha en successionsplan. Det är dumt att inför pensioneringen bara trappa ner på verksamheten.

– Risken är då stor att man tappar patientstocken och då förlorar praktiken i värde. Till slut är det kanske ingen som vill betala för att ta över den.

Vad ska man göra i stället?

– Handlar det om en tandläkarmottagning kan man ta in en assistenttandläkare som får växa in i rollen för att sedan ta över.

Funkar det på samma sätt med vårdcentraler?

– Nej, de är ofta större och står inte och faller med en enskild praktiker.

– Vi ser nu en utveckling mot att många yngre tandläkare vill gå samman och dela på en klinik. De vill inte arbeta själva, utan ingår i ett större sammanhang och ha kolleger att diskutera kliniska och andra frågor med. Men även om de ingår i en större klinik kan de utgöra en egen resultatenheter, med alla de fördelar som det för med sig.

Klas Wahlström

Rekryteringen är en av de stora utmaningarna inom hela vårdsektorn.

– Vi klarar att attrahera personal för vi har ett väldigt attraktivt erbjudande. Men vi måste också vara bra på att välja rätt personer. Praktikertjänst är ett fantastiskt ställe att arbeta på för en del personer. Men det passar inte alla, framför allt inte att vara praktiker och delägare.

– Som sådan måste du, förutom att vara duktig i ditt yrke, även vara en entreprenör och vara beredd att ta ett stort ansvar för verksamheten. Med tiden får du också större frihet. Går det bra kan du dessutom tjäna en slant.

Åtta av tio anställda i Praktikertjänstkoncernen är kvinnor. Drygt en tredjedel av ägarna har utländsk bakgrund.

– Vi är duktiga på att integrera människor från andra kulturer i vår verksamhet. Att få in människor med annan bakgrund än den traditionellt svenska är berikande. Vi lär av varandra, säger Klas Wahlström.

KONCERNLEDNING

Ann-Christine Ericsson
Affärsområdeschef Tandvård

Erik Strand
Verkställande direktör
och koncernchef

Göran Modin
Affärsområdeschef Hälso- och
Sjukvård samt Kvalitetschef

Carina Olson
Vice VD och Ekonomi-
och Finansdirektör

Efter ett mycket händelserikt 2016 ser vi fram emot att etablera en stabil plattform internt, med en grund av effektiviseringar samt ordning och reda. Detta gör vi för att stärka kollektivet och göra Praktikertjänst än mer konkurrenskraftigt på den framtida vårdmarknaden.

Thomas Esping
IT-direktör

Klas Wahlström
HR-direktör

Cecilia Halvars Öhrnell
Affärsområdeschef
Dotterbolag

Birgitta Lindén
VD-assistent

Urban Englund
Tandläkare,
ordförande
sedan 2014,
ledamot
sedan 2012.

Maik Peters
Tandtekniker,
adjungerad
styrelseledamot
sedan 2016.

**Marianne Dicander
Alexandersson**
Civilingenjör,
ledamot sedan 2016.

Charlotta Wällgren
Läkare,
arbetstagar-
representant
(suppleant)
sedan 2010.

**Charlotte
Dahlöf,**
Tandläkare,
ledamot
sedan 2015.

Anders Lindh
Läkare,
vice ordförande
och ledamot
sedan 2009.

STYRELSE

Efter ett positivt år med resultat i nivå med det föregående, ser vi i styrelsen fram emot ett 2017 som bidrar till stabilitet i Praktikertjänst. Vi har fortsatt fokus på utveckling och service i koncernen, för att vi alla tillsammans ska fortsätta på resan mot ett Praktikertjänst.

Susanne Johansson
Sjuksköterska,
arbetstagar-
representant
(suppleant)
sedan 2014.

Erik Strand
Verkställande
direktör och
koncernchef
Praktikertjänst
sedan 2016.

Per Matses
Civilekonom,
ledamot
sedan 2016.

Jay Lewis
Fysioterapeut,
adjungerad
styrelseledamot
sedan 2015.

Nils-Eric Vallo
Tandläkare,
arbetstagar-
representant
sedan 2015.

Mikael Lundborg
Läkare,
ledamot
sedan 2014.

Per Lagergren
Tandläkare,
styrelseledamot
sedan 2014.

Karin Kronstam
Direktör,
ledamot
sedan 2009.

Liza Löfberg
Ekonomiassistent,
arbetstagar-
representant
sedan 2015.

ÅRET I SIFFROR

Trots allt tuffare konkurrens och allt mer pressade priser i vårdsektorn, är Praktikertjänstkoncernen fortsatt finansiellt stark och stabil.

2016 var rörelsemarginalen 6,0 procent.

Affärsmodellen med entreprenörskap, långsiktighet och hög kvalitet i kombination med storskalighet och effektivitet är grunden för lönsamheten.

43%

av Praktikertjänstkoncernens omsättning kommer från affärsområdet tandvård.

E

Carina Olson, vice VD och Ekonomi och Finansdirektör, berättar att moderbolagsverksamheten går bra.

– Vi växer inom primärvården samtidigt som omsättningen minskar något på tandvårdsområdet.

– Antalet praktiker minskar inom tandvård, men omsättningen per praktik växer. Vi är mycket duktiga på att starta vårdcentraler och tandläkarmottagningar, men även att ta över och utveckla redan befintliga enheter. Det

finns goda möjligheter till tillväxt inom moderbolagsverksamheten och vi kommer att satsa kraft och resurser på det. Vi kan bli större inom både tandvård och hälso- och sjukvård.

Vilka utmaningar står Praktikertjänsts dotterbolag inför?

– Det är stora utmaningar för dotterbolagen när det gäller lönsamheten. Flera av dem uppvisar försämrade resultat, beroende på nya upphandlingar men också generella prissänkningar från landstingen. Nya upphandlingar innebär ofta sänkta priser.

– Men vi har även dotterbolag som går mycket bra. Ett sådant exempel är Praktikertjänst Röntgen som har en mycket fin lönsamhet. Tyvärr är vi där inne på det sista året med det nu gällande avtalet. Därefter är det dags för en ny upphandling och då får vi se vad som händer.

Kommer prispressen vid upphandlingar att hålla i sig?

– Det är jag övertygad om. Ofta är det rena prisupphandlingar och det är fler och fler bolag som är med och lägger anbud vilket oftast innebär en prispress.

– Det ser alltså ut att bli ännu tuffare på flera av våra dotterbolagsmarknader. För att bemöta den hårdnande konkurrensen måste vi arbeta mycket med produktivitetsförbättringar. Det innebär till exempel fler patienter på samma resurser och ökat flöde av patienter.

Carina Olson säger att kostnaderna för kontoret måste minska och kontorets ekonomi vara i balans.

– Den omorganisation som nu är genomförd, till exempel minskningen av koncernledningens storlek och därigenom avveckling av två affärsområden, är en del i det arbetet. Vi minskar också kontorets fysiska storlek genom att förtäta och tränga ihop oss för att kunna hyra ut en del av fastigheten, som vi själva äger.

– Fokus under den närmsta tiden ligger på att rationalisera, modernisera och effektivisera de administrativa arbetsprocesserna bland annat genom att öka digitaliseringen som underlättar administrationen för såväl kontoret som för praktiker.

"Fokus under de kommande åren ligger på att rationalisera, modernisera, hitta nya och smartare arbetsprocesser och att öka digitaliseringen."

Carina Olson,
Vice VD och Ekonomi-
och Finansdirektör

DEN FINANSIELLA VERKSAMHETEN

Praktikertjänstkoncernens finansiella verksamhet bedrivs inom moderbolaget och dotterbolagen Praktikerinvest, Praktikertjänst Fastigheter samt Praktikertjänst Försäkring.

Praktikertjänst AB:s Pensionsstiftelse tryggar genom sina finansiella placeringar de ägaranknutna pensionerna i moderbolaget och utgör därmed en väsentlig del av en samordnad kapitalförvaltning tillsammans med koncernens finansiella verksamhet.

Koncernens finansiella placeringar delas in i fyra huvudgrupper:

- Likvida medel
- Räntebärande värdepapper
- Högavkastande investeringar
- Fastigheter

Viktigt under 2016

- Konsolideringsgraden steg från 109,2% till 118%
- En fastighet såldes för 195 Mkr med ett resultat på 31 Mkr.

1229

Räntebärande värdepapper

Marknadsvärde 1 229 mkr (1 454 mkr)

Räntebärande värdepapper består av statskuldsväxlar, bank- och företagscertifikat samt bostadsobligationer placerade i två delportföljer; en penningmarknads- och en obligationsportfölj.

1318

Likvida medel

Marknadsvärde 1 318 mkr (1 001 mkr)

Likvida medel utgörs av bankmedel.

33%

4 050

Koncernens finansiella placeringar
Marknadsvärde 4 050 mkr (3 812 mkr)

30%

1010

Fastigheter,

Marknadsvärde 1 010 mkr (885 mkr)
Koncernens fastigheter förvaltas av dotterbolaget Praktikertjänst Fastigheter AB. Vid årsskiftet ägde koncernen fyra fastigheter, tre i vilka bolagets kontor finns och en vårdfastighet. Total ut-hyrningsbar yta uppgår till cirka 15 000 kvm. Under 2016 såldes en läkarhusbyggnad i Vällingby, Stockholm, till ett värde av 195 Mkr och med en sammanlagd försäljningsvinst på 31 Mkr. Ny- och ombyggnation av lokaler för dotterbolaget Rehab Station Stockholm AB i Frösundavik norr om Stockholm som påbörjades under sommaren 2015 kommer var klar för inflyttning vid halvårsskiftet 2017. Nybyggnationen omfattar cirka 6 500 kvm.

25%

12%

493

Högavkastande investeringar

Marknadsvärde 493 Mkr (472 mkr)
Praktikerinvestbolagen har investeringar i framför allt noterade bolag via fonder men även direkt i bolag och i noterade aktier.

Praktikertjänst Försäkring AB

Praktikertjänst Försäkring AB tecknar ansvars-, egendoms- och avbrottsförsäkringar inom koncernen. Praktikertjänst Försäkring ska också aktivt verka för arbetet med riskanalys och förebyggande skydd samt vara ett långsiktigt strategiskt instrument för att effektivisera risk management och riskfinansiering.

Pensionsstiftelsen

Tryggheten av de ägaranknutna förmånsbestämda pensionerna i Praktikertjänst sker genom Praktikertjänst AB:s Pensionsstiftelse. Från 2017 har en övergång till en premiebestämd pensionsplan genomförts för merparten av bolagets verksamma ägare som i stället kommer tryggas genom tecknande av försäkring.

Pensionsstiftelsens placeringar sker i enlighet med den referensportfölj som styrelsen i Praktikertjänst Pensionsstiftelse har beslutat och som innebär 35 procent aktier och 65 procent räntebärande tillgångar, fördelningen får dock variera inom en ram på +/- 20 procentenheter.

2016 blev ett positivt år på världens börser. Efter ett inledande fall återhämtade sig modet hos investerarna vilket drev på placeringar i mer riskfyllda tillgångar. Räntorna steg även de efter att ha fallit skarpt efter den engelska folkomröstningen om ett utträde ur EU.

I USA höjde centralbanken styrräntan i december för andra gången sedan 2006 till följd av starkare ekonomisk data. Dollarn stärktes även den då skillnaden mellan amerikansk och europeisk tillväxt ökade och räntegapet blev allt större. Signalerna från den amerikanska centralbanken är att det kommer fler räntehöjningar under kommande år. Politiskt blev det en skrällseger för Donald Trump och republikanerna som nu har en majoritet i både senaten och kongressen.

I Europa fortsatte tillväxten vara låg och politiskt väntar tuffa förhandlingar mellan EU och England när landet formellt begär utträde ur unionen. Inflationen har varit fortsatt låg och ECB fortsätter köpa obligationer i marknaden för 80 miljarder varje månad samtidigt som styrräntan ligger kvar på noll där den legat sedan mars.

Pensionsstiftelsens placeringstillgångar

- **Obligationer:** 45% 5 485 Mkr
- **Aktier:** 36% 4 401 Mkr
- **Korta placeringar:** 19% 2 311 Mkr

En rad terrorattacker har skapat oro under året. Attackerna skedde i Belgien i mars, Frankrike i juli och Tyskland i december. I Turkiet misslyckades en statskupp utförd av militären och resultatet har blivit en allt mer auktoritär regim som slagit till mot olik-tänkande. Förhandlingar om EU-medlemskap har lagts på is och flyktninguppgörelsen med Turkiet är också hotad.

Kina har sett avmattande tillväxt under året även om den långt överstiger nivåerna i väst. Landets BNP-tillväxt ligger i dag på strax över 6 procent med en inflation strax över 2 procent. Huspriser i Kina har stigit kraftigt under andra halvåret och diskussioner om en prisbubbla har förekommit allt oftare under året.

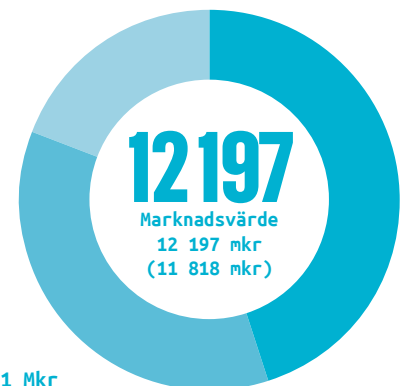
Stiftelsens portfölj utvecklades väl under det turbulenta börsåret 2016. Det fallande ränteläget var under året den största motvinden då ränterisken i portföljen är betydligt lägre än benchmark. Fallande räntor bidrog negativt till den relativa avkastningen men lyckade bolagsval i aktieportföljen kompenenserade samtidigt.

Pensionsstiftelsens förvaltning uppvisar för 2016 en avkastning på 6,8 procent vilket är i linje med vår fastlagda referensportfölj.

Avkastningen fördelar sig på globala aktier +14.53 procent (+7.09), emerging markets 19.13 procent (-6.79), obligationsportföljen +3.22 procent (+1.41) och korta ränteportföljen +0.44 procent (+0,38).

Stiftelsen hade vid utgången av 2016 en sammanlagd nettoförmögenhet på 11 725 Mkr (11 539 Mkr) efter lämnad gottgörelse för 2016 på 506 Mkr.

Konsolideringsgraden uppgick vid årsskiftet till 118,1 procent (109,2 procent). Förbättringen förklaras av en positiv förmögenhetsförändring samt av förändrade antaganden vid fastställandet av pensionskulden.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören i Praktikertjänst AB, med organisationsnummer 556077-2419 och säte i Stockholm, får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för verksamhetsåret 2016.

Verksamhet

Praktikertjänst är den största koncernen inom privat tandvård och hälso- och sjukvård i Sverige. Aktieägarna arbetar själva som verksamhetsansvariga på mottagningar över hela landet. De cirka 1 800 aktieägarna är tandläkare, tandtekniker, tandhygienister, läkare, sjukgymnaster/fysioterapeuter, psykoanalytiker/terapeuter, psykologer, sjuksköterskor, barnmorskor, logoped, arbetsterapeuter, socionomer, kiropraktorer och dietister. Inom koncernen finns ett tjugotal dotterföretag som står för drygt 20 % av omsättningen.

Intäkter och resultat

Praktikertjänstkoncernens intäkter uppgick till 10 512 mkr (10 528 mkr). Resultat efter finansiella poster uppgick till 630 mkr (632 mkr). Moderföretagets intäkter uppgick till 8 161 mkr (8 194 mkr). Resultat efter finansiella poster uppgick till 737 mkr (504 mkr). Gottgörelse från Praktikertjänst AB:s Pensionsstiftelse har erhållits med 506 mkr (345 mkr).

Finansiell ställning

Det egna kapitalet i koncernen uppgick vid årets utgång till 2 876 mkr (3 013 mkr) vilket gav en soliditet på 45 % (47 %). Likvida medel inklusive räntebärande värdepapper uppgick vid årets slut till 2 527 mkr (2 445 mkr).

Flerårsöversikt

Koncernen	2016	2015	2014	2013	2012
Intäkter, mkr	10 512	10 528	9 971	9 665	9 233
Rörelseresultat, mkr	626	606	487	1 530	630
Rörelsemarginal, %	6,0	5,8	4,9	15,8	6,8
Resultat efter finansiella poster, mkr	630	632	499	1 582	704
Soliditet, %	45	47	49	53	58
Medeltal anställda	9 180	9 419	9 269	8 783	8 761
Moderföretaget	2016	2015	2014	2013	2012
Intäkter, mkr	8 161	8 194	8 101	8 082	7 877
Rörelseresultat, mkr	702	609	498	1 427	516
Rörelsemarginal, %	8,6	7,4	6,1	17,7	6,5
Resultat efter finansiella poster, mkr	737	504	492	1 440	665
Soliditet, %	38	41	44	50	56
Medeltal anställda	6 967	7 208	7 313	7 426	7 554

Flerårsöversiktens siffror avseende år 2012 är ej omräknade enligt K3

Praktikertjänst AB:s Pensionsstiftelse uppvisade en god avkastning under året vilket inneburit att konso-lideringsgraden för de ägaranknutna pensionerna trots gottgörelse till moderföretaget ökade till 118,1% (109,2%).

Investeringar

Investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar uppgick för koncernen till 490 mkr (483 mkr) och för moderföretaget till 281 mkr (307 mkr).

Personal

Medelantal anställda i koncernen uppgick till 9 180 (9 419) varav 6 967 (7 208) i moderföretaget.

Viktiga förhållanden

Dotterdotterföretaget Ultragyn Östermalm AB org nr 556872-9650 fusionerades under året med systerföretaget Ultragyn Stockholm AB org nr 559004-5182.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret Tandvård

Affärsområdet har en marknadsandel kring 25 % av vuxentandvården i Sverige.

Under året har 39 verksamhetsansvariga tandläkare och tandtekniker börjat och 96 har slutat (varav 58 var pensionsavgångar). Sex tandläkarmottagningar har förvärvat, vilka nu är egna kostnadsställen. Vårdpanoramat visade en fortsatt låg andel protetik till förmån för andra behandlingsåtgärder. Affärsområdet står inför en generationsväxling då många tandläkare närmar sig pensionsåldern vilket sätter ökat fokus på nyrekrytering. Tandvården Sergel och Gävle Implantatklänik, enheter inom Inkubatorkonceptet ökade sin omsättning jämfört mot föregående år. I Svenskt Kvalitetsindex, (SKI) mätningar av patientnöjdhet har Praktikertjänst tandläkare under åtta år i följd placerat sig högst inom

tandvårdsbranschen och också högst inom alla i Sverige undersökta branscher. 95% av tandläkarna är nu kvalitetsdiplomerade i företagets interna kvalitetsledningssystem

Tandvårds nettoomsättning uppgick till 4 377 mkr (4 513 mkr).

Hälso- och sjukvård Affärsområde Primärvård & Rehab

Affärsområdet omfattar huvudsakligen primärvård- och rehabiliteringsverksamheter inom moderföretaget samt två dotterföretag inom primärvård. Affärsområdet visar en tillväxt på 6,2 % jämfört med föregående år.

Inom moderföretagsverksamheten har 27 nya verksamhetsansvariga praktiker anställts och 32 har slutat (varav 10 var pensionsavgångar). Ny primärvårdsenhet öppnade under året i Viskafors. Flera nya rehabmottagningar har öppnat under året. Affärsområdet har stort fokus på kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet och 81% av alla primärvårdsmottagningar är idag kvalitetsdiplomerade enligt Praktikertjänst's interna kvalitetsmodell. Verksamheterna inom Primärvård och Rehab håller fortsatt en mycket hög kvalitet. I den Nationella Patientenkäten som genomförs av Sveriges kommuner och landsting överträffar Praktikertjänst snittet i samtliga dimensioner.

Affärsområde Specialistvård

Affärsområdet omfattar specialistvårdsverksamheter inom moderföretaget samt ett antal dotterföretag.

4 nya verksamhetsansvariga praktiker har anställts i moderföretaget under året och 19 har slutat (varav 12 var pensionsavgångar).

Stockholms läns landsting (SLL) beslutade att sänka ersättningen i ett antal vårdval med cirka 5% från sommaren 2016 vilket påverkade såväl moder- som flertalet dotterföretagsverksamheter negativt under 2016. Flera av Cityakutens verksamheter liksom Ultragyn Stockholm tillhör de företag som påverkats mest av prissänkningen. Antalet operationer vid Ryggkirurgiska kliniken i Strängnäs ökade under året men kraftigt sänkta ersättningar från huvudmannen SLL resulterade i lägre intäkter och försämrat resultat. Dotterföretagen inom radiologi, basgeriatrik, ASIH, psykiatri, rehab- och assistansverksamhet har utvecklats väl med ökande volymer. Ultragyn Stockholm AB, verksam inom specialiserad kvinnosjukvård har utökat mottagnings- och operationsverksamheten på Sophiahemmet. Praktikertjänst Närsjukhus Västra Götaland AB med sjukhusen i Lysekil, Strömstad och Bäckeby i Region Västra Götaland utvecklades väl under det första hela året i Praktikertjänst's regi.

Psykiatriupphandlingen inom SLL föll väl ut med utökat uppdrag för Praktikertjänst Psykiatri AB. Tilldelningsbeslutet har överklagats av förlorande parter och förvaltningsrättens beslut avvaktas. Flera stora upphandlingar, bland annat avseende radiologi, geriatrik och närakuter kommer genomföras under

2017 vilket kommer att påverka berörda företag från 2018 och framåt.

Styrelsen i Praktikertjänst beslöt under februari 2016 att verksamheten vid Barnbördshuset i Praktikertjänst AB (BB Sophia) skulle upphöra efter flera år med negativa resultat. Avtalet med Stockholms läns landsting sades upp och verksamheten upphörde vid maj månads utgång. BB Sophias resultat efter finansiella poster, inklusive reservering för avvecklingskostnader, uppgick till -135,4 mkr.

I moderföretagets redovisning har avsättning gjorts med 70 mkr avseende framtida hyreskostnader för lokaler som ej längre används i verksamheten eller ej hyrts ut.

Affärsområdena inom Hälso- och sjukvård ökade nettoomsättningen 2,5 % till 5 913 mkr (5 770 mkr).

Organisation

I december utsåg styrelsen Erik Strand till ny Vd att efterträda Johan Fredriksson. Samtidigt utsågs finansdirektör Carina Olson till vice Vd.

Kostnader för omstruktureringsåtgärder vid kontoret har reserverats med 31 mkr.

Finans

2016 blev ett positivt år på världens börser. Efter ett inledande fall återhämtade sig börserna och slutade med uppgångar på 15 % på de stora marknaderna. Räntorna sjönk under året men steg efter det amerikanska presidentvalet och slutade året svagt ner. Utvecklingen på räntemarknaden ledde till att avkastningen på moderföretagets likvida medel är låg men ökade jämfört med 2015. Moderföretaget erhöll gottgörelse från Praktikertjänst AB:s Pensionsstiftelse med 506 mkr (345 mkr).

En extra bolagsstämma hölls 2016-01-18 där beslut fattades om nedsättning av aktiekapitalet genom inlösen. Beslut fattades även om nedsättning av reservfonden till fritt eget kapital med 305,5 mkr. Totalt inlöstes 710 770 aktier.

Risker i verksamheten

De politiska riskerna inom vårdområdet är tydliga, särskilt inom hälso- och sjukvård. Hälso- och sjukvård i Sverige finansieras i huvudsak med offentliga medel och marknaden är omgärdad av regleringar och offentlig/politisk styrning. Inom hälso- och sjukvårdsområdet utgör kombinationen korta vårdavtal och skilda uppfattningar mellan de politiska blocken om villkoren för den privata sjukvårdsmarknaden en risk. Debatten kring vinster i vården har under året varit livlig, bland annat med krav på begränsad möjlighet till vinstuttag och bemanning enligt normer från offentlig verksamhet.

Verksamhetsriskerna utgörs främst av att förlora befintliga avtal vid upphandlingar. Hälso- och sjukvårdsmarknaden kännetecknas av hårdnande konkurrens och tilltagande prispress vilket kan leda till lägre resultatmarginaler.

Välfärdsutredningens förslag till ny beskattning/vinstbegränsning av vårdföretag är ute på remiss. Om förslaget skulle gå igenom kommer det få negativa effekter för Praktikertjänst, dess ägare och anställda.

De finansiella riskerna i Praktikertjänstkoncernen avser sådana förändringar på de finansiella marknaderna som kan påverka såväl värdet som avkastningen på de finansiella placeringarna. En ränterisk föreligger även för de skuldförda pensionsavsättningarna inom PRI-systemet. Diskonteringsräntan påverkar beräkningen av de ägaranknutna pensionsåtagandena enligt PTP-planen. Transaktioner och flöden i utländsk valuta finns i de finansiella placeringarna men utgör en begränsad valutarisk.

Framtidsutsikter

Tandvård

Tandvård är en stagnerande och mogen marknad. Bland de privata aktörerna har Praktikertjänst en ledande ställning. Framtida utmaningar ligger främst i att möta ökande krav från patienter, myndigheter och andra intressenter i frågor rörande transparens, delaktighet, patientsäkerhet, behandlingskvalitet och servicenivå. Detta kräver ständig utveckling inom områden som verksamhetsstöd, kvalitetskontroll, IT-stöd, rekrytering med mera. Praktikertjänsts verksamheter är väl rustade för framtiden och utvecklingsprojekt pågår inom samtliga strategiska områden.

Hälso- och sjukvård

Finansieringen av sjukvård kommer att vara en av de viktigaste långsiktiga utmaningarna framöver.

Debatten om vinst i välfärden fortsätter, men Sveriges hälso- och sjukvård är under fortsatt hårt effektiviseringsstryck och behovet av alternativa utförare som kan bidra med högre effektivitet är stort. Samtidigt ökar patienternas makt, och önskan att kunna välja utförare är hög oavsett politisk hemvist. Dagens vårdkonsumenter kräver mer valmöjligheter, insyn, delaktighet och möjlighet att jämföra vårdgivares resultat på olika sätt. Praktikertjänsts verksamheter är högt uppskattade av sina patienter och levererar vård av hög kvalitet, men det faktum att landstingen ställer olikartade krav på innehåll, rapportering och IT-system försvårar utvecklingen av verksamhetsövergripande stödssystem.

Den nya patientlagen som trädde i kraft den 1 januari 2015 innebär ökad informationsplikt från vårdleverantör till patient men även möjlighet att ta emot patienter från landsting utanför det landsting vårdleverantören har avtal med vilket innebär en möjlighet för Praktikertjänst. Utvecklade IT-system för kommunikation mellan patient och vårdinrättning kommer vara en framgångsfaktor på marknaden.

Vårdkvalitet och patientsäkerhet

Praktikertjänst arbetar aktivt och kontinuerligt med vårdkvalitet och patientsäkerhetsfrågor. Företagets mål är att vara marknadsledande gällande vårdkvalitet och patientsäkerhet. Hälso- och sjukvård har för andra året i rad tagit fram ett kvalitetsbokslut för primärvård. Tandvårds journalsystem FRENDA skickar, från och med 2015, automatiskt in klinisk data till det nationella kvalitetsregistret SKaPa.

Den totala diplomeringsgraden i Praktikertjänsts interna kvalitetsledningssystem ökade under 2016.

Övrigt

Praktikertjänsts ägare arbetar själva som verksamhetsansvariga vårdutövare och omfattas av de så kallade 3:12-reglerna för beskattning av aktieutdelning. I november presenterade Utredningen om översyn av 3:12-reglerna sitt förslag till förändrade regler. Förslaget innehåller förändringar och vissa förbättringar jämfört med nuvarande regler, framför allt gäller det sloandet av kapitalandelskravet som slagit särskilt hårt mot Praktikertjänsts ägare. Utredningens förslag har varit på remiss och slutgiltigt lagförslag väntas någon gång under 2017 för att börja gälla från 2018. Ett slopande av kapitalandelskravet kommer att ha stor betydelse för möjligheterna att rekrytera nya praktiker till Praktikertjänst.

Miljöfrågor

Praktikertjänsts verksamheter bedöms generellt ha en låg belastning på omgivande miljö. Miljöpolicy styr arbetet med ständiga förbättringar.

Inom tandvården är föreningar orsakade av kvicksilver den viktigaste miljöaspekten. Historiskt har stora mängder amalgam tillförts avloppssystemet från tandläkarmottagningar. Det innebär att avloppen från mottagningen någon gång måste saneras.

Praktikertjänst har rutiner för hur sanering av lokaler ska ske vid överlåtelse eller nedläggning av verksamhet. För att minimera utsläppen av kvicksilver har Praktikertjänst, i samarbete med Sweden Recycling och IVL Svenska Miljöinstitutet, startat ett projekt som fått ekonomiskt stöd av LIFE – EU:s program för miljö och klimat. Inom tandvården bedrivs det systematiska miljöarbetet inom ramen för Praktikertjänst Tandvårds interna kvalitetsdiplomering och med stöd av ett ändamålsenligt miljöledningssystem. De som vill ligga i framkant tillämpar Grön Tandvård, som ingår i ledningssystemet och är Praktikertjänsts koncept för ett aktivt miljöarbete.

Praktikertjänst Hälso- och sjukvårds ledningssystem är miljöcertifierat enligt ISO 14001:2004. Inom affärsområdet ingår alla verksamheter som har beställarkrav på miljöcertifiering i multisite-certifikat eller har egen certifiering enligt ISO 14001. Övriga tillämpar miljöledningssystemet som en del i kvalitetsdiplomeringen. Vid utgången av 2016 hade Praktikertjänst två multisite-certifikat, ett för primärvård och rehab och ett för specialistvård. Cirka 100 verksamheter ingår

i certifikaten. Miljöcertifieringen innebär bland annat att samtliga ingående verksamheter genomgår en årlig intern miljörevision och ett antal av dessa blir dessutom granskade av extern revisor från certifieringsföretaget SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut med besök eller off-site, som en del i certifieringsföretagets uppföljningsrevision.

Inom hälso- och sjukvården är läkemedelshanteringen den viktigaste miljöaspekten. Internrevisionerna 2016 har därför haft stort fokus på att förskrivare regelbundet ska genomgå de webbaserade läkemedelsutbildningarna som FASS och Strama erbjuder, att förskrivare ska använda sig av rekommendationslista samt att patienter ska informeras om att återlämna överblivna läkemedel till apotek.

Forskning och utveckling

Inom Praktikertjänstkoncernen bedrivs forskning och utveckling inom olika områden. Forskning bedrivs både i samverkan med akademi och i samarbete med läkemedels- och dentalindustrin. Praktikertjänst utlyser årligen medel för forsknings- och utvecklingsverksamhet som kan sökas av samtliga anställda, och vid 2016 års utlysningssomgång fick 14 projekt anslag beviljade.

Styrelsens arbete

Styrelsen för Praktikertjänst AB har under året bestått av 10 ledamöter varav 8 valda av årsstämman och två av arbetstagarorganisationerna. De årsstämmovalda revisorerna deltar vid minst ett styrelsemöte per år för att avrapportera utförd revision och träffar då också styrelsen utan ledningens närvaro. Under året har styrelsen haft 14 sammanträden. Styrelsen har arbetat enligt den arbetsordning som fastställts och som tillsammans med vd-instruktionen och övriga styrande dokument årligen ses över och uppdateras.

Händelser efter räkenskapsårets utgång

Vd beslutade under februari 2017 att ändra bolagets organisation för att bättre stödja moderföretagets kärnverksamheter samt att minska kostnaderna på kontoret. Affärsområdena Primärvård & Rehab samt Specialistvård inom moderföretaget samlas under ett affärsområde; Hälso- och sjukvård. Dotterföretagen inom specialistvård blir ett eget affärsområde. Den under 2015 skapade affärsutvecklingsorganisationen med fokus på förvärv avvecklas och ambitionerna inom området marknad- och kommunikation dras ned. Vd har dessutom beslutat minska koncernledningen till 8 personer.

Från och med 2017 har övergång skett från den förmånsbaserade PTP-planen till en premiebaserad pensionsplan för bolagets verksamma ägare.

Den 2 februari 2017 hölls en extra bolagsstämma där beslut fattades om nedsättning av aktiekapitalet genom inlösen av maximalt 500 000 aktier. Efter inlösenperiodens utgång har inte någon anmälan om inlösen av aktier inkommit.

Styrelsens förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

	kronor
Balanserad vinst	549 985 467
Årets resultat	528 905 832
Summa	1 078 891 299

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så:

	kronor
Att till aktieägarna utdelas	
100 kronor per aktie, totalt	478 923 000
Att i ny räkning överförs	599 968 299
Summa	1 078 891 299

Utbetalningsdag för beslutad utdelning är den 19 maj 2017.

Styrelsens yttrande enligt 18 kap. 4§ Aktiebolagslagen

Styrelsen i Praktikertjänst AB har föreslagit årsstämman att fastställa vinstutdelning till aktieägare med ett belopp om 478 923 tkr.

Styrelsen anser att vinstutdelningen är försvarlig med hänsyn till:

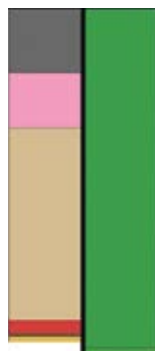
- av årsredovisningen framgår bland annat att Praktikertjänst AB's soliditet uppgår till 38%
- redovisat resultat i företaget under år 2016 och åren dessförinnan
- de krav som företagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet och
- företagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt

Resultaträkningar

(mkr)	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2016-01-01 – 2016-12-31	2015-01-01 – 2015-12-31	2016-01-01 – 2016-12-31	2015-01-01 – 2015-12-31
Rörelsens intäkter					
● Nettoomsättning	7,4	10 298,1	10 293,8	7 942,6	7 981,7
● Övriga rörelseintäkter		214,2	233,9	218,4	212,2
	5	10 512,3	10 527,7	8 161,0	8 193,9
Rörelsens kostnader					
● Råvaror och förnödenheter		-1 936,2	-1 998,8	-1 467,2	-1 538,2
● Övriga externa kostnader	8,6	-1 673,9	-1 533,6	-1 271,2	-1 172,1
● Personalkostnader	9	-5 840,3	-5 978,6	-4 391,9	-4 581,7
● Av- och nedskrivningar på materiella och immateriella anläggningstillgångar		-407,0	-363,4	-324,0	-286,2
● Övriga rörelsekostnader		-29,1	-47,1	-5,2	-6,8
		-9 886,5	-9 921,5	-7 459,5	-7 585,0
RÖRELSERESULTAT		625,8	606,2	701,5	608,9
Resultat från finansiella investeringar					
● Resultat från andelar i koncernföretag	10	–	–	68,0	1,8
● Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	11	39,4	43,1	1,5	1,3
● Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	12	25,4	45,7	26,2	19,4
● Övriga räntekostnader och liknande resultatposter	13	-60,6	-63,0	-60,1	-127,3
		4,2	25,8	35,6	-104,8
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		630,0	632,0	737,1	504,1
Bokslutsdispositioner	14	–	–	-62,9	-16,7
RESULTAT FÖRE SKATT		630,0	632,0	674,2	487,4
● Skatt på årets resultat	15	-143,6	-143,5	-145,3	-135,2
ÅRETS VINST		486,4	488,5	528,9	352,2
Resultat hänförligt till majoritetsägare		496,3	479,3	–	–
Resultat hänförligt till minoritetsägare		-9,9	9,2	–	–

KONCERNEN
Kostnader Intäkter

● Råvaror och förnödenheter	1 936,2
● Övriga externa kostnader	1 673,9
● Personalkostnader	5 840,3
● Avskrivningar	407,0
● Övriga rörelsekostnader	29,1
● Finansiella kostnader	60,6
● Skatt	143,6

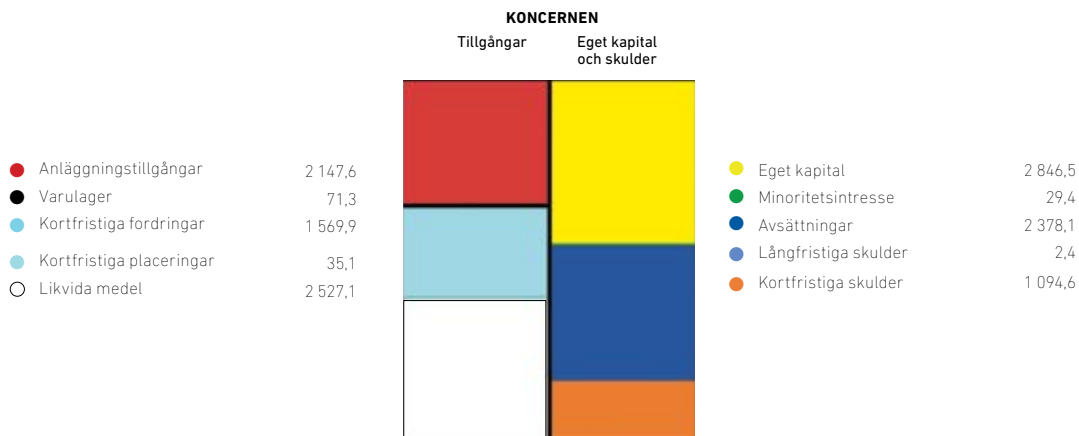

● Nettoomsättning	10 298,1
● Övriga intäkter	214,2
● Finansiella intäkter	64,8

Balansräkningar

(mkr)	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR	37				
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>					
Goodwill	16	98,3	115,2	41,4	50,0
Övriga immateriella tillgångar	17	31,4	37,0	29,6	32,6
		129,7	152,2	71,0	82,6
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Byggnader och mark	18	396,7	566,6	333,9	346,0
Inventarier	19	854,1	935,3	698,9	762,1
Förbättringsutgifter på annans fastighet	20	154,3	182,6	97,0	127,3
Pågående nyanläggningar	21	198,7	71,4	–	–
		1 603,8	1 755,9	1 129,8	1 235,4
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Andelar i koncernföretag	22	–	–	432,9	432,9
Fordringar hos koncernföretag	23	–	–	29,7	28,3
Andra långfristiga värdepappersinnehav	24	310,3	375,0	–	–
Andra långfristiga fordringar	25	0,4	10,6	0,3	10,2
Uppskjutna skattefordringar	33	103,4	82,6	97,7	78,3
		414,1	468,2	560,6	549,7
Summa anläggningstillgångar		2 147,6	2 376,3	1 761,4	1 867,7
Omsättningstillgångar					
<i>Varulager</i>					
● Förbrukningsmaterial		71,3	72,1	69,4	69,7
<i>Kortfristiga fordringar</i>					
Kundfordringar		537,9	558,8	320,5	320,2
Fordringar hos koncernföretag		–	–	306,0	363,9
Skattefordringar		171,1	189,6	144,3	170,2
Övriga fordringar		623,1	456,1	579,9	431,8
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	26	237,8	256,9	148,1	140,5
		1 569,9	1 461,4	1 498,8	1 426,6
<i>Kortfristiga placeringar</i>					
○ Räntebärande värdepapper	41	1 209,5	1 443,5	1 046,5	1 277,4
● Övriga kortfristiga placeringar	27	35,1	41,7	–	–
		1 244,6	1 485,2	1 046,5	1 277,4
○ Kassa och bank	41	1 317,6	1 001,3	1 209,0	893,3
Summa omsättningstillgångar		4 203,4	4 020,0	3 823,7	3 667,0
SUMMA TILLGÅNGAR		6 351,0	6 396,3	5 585,1	5 534,7

(mkr)	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER	38				
Eget kapital					
<i>Bundet eget kapital</i>					
Aktiekapital	28	566,0	650,0	566,0	650,0
Bundna reserver/Reservfond				-	305,5
				566,0	955,5
<i>Fritt eget kapital</i>					
Övrigt tillskjutet kapital/Överkursfond		278,9	337,0	278,9	337,0
Balanserad vinst				271,1	92,4
Annat eget kapital inkl årets vinst / Årets vinst		2 001,6	1 984,1	528,9	352,2
				1 078,9	781,6
Summa eget kapital hänförligt till moderföretagets ägare / Summa eget kapital		2 846,5	2 971,1	1 644,9	1 737,1
Minoritetsintresse		29,4	42,0		
Summa eget kapital		2 875,9	3 013,1		
Obeskattade reserver	29, 30	-	-	640,0	654,8
Avsättningar					
Avsättningar till pensioner	31	2 120,0	2 086,3	2 120,0	2 086,3
Uppskjuten skatt	33	167,8	173,9	-	-
Övriga avsättningar	32	90,3	18,2	56,4	-
Summa avsättningar		2 378,1	2 278,4	2 176,4	2 086,3
Långfristiga skulder	34				
Skulder till kreditinstitut		-	0,1	-	-
Övriga skulder		2,4	5,1	-	-
Summa långfristiga skulder		2,4	5,2	0,0	0,0
Kortfristiga skulder					
Leverantörsskulder		397,1	357,8	287,2	248,0
Skulder till koncernföretag		-	-	385,1	329,0
Aktuella skatteskulder		1,1	3,8	-	-
Övriga skulder	35	244,1	253,8	183,2	189,9
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	36	452,3	484,2	268,3	289,6
Summa kortfristiga skulder		1 094,6	1 099,6	1 123,8	1 056,5
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		6 351,0	6 396,3	5 585,1	5 534,7

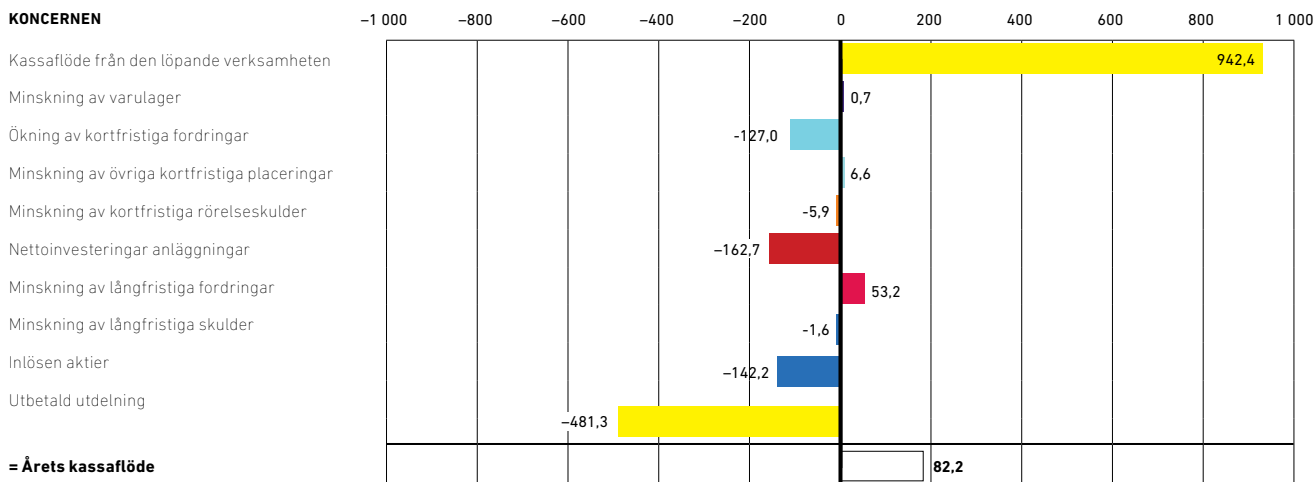

Eget kapital

(tkr)	Not						
Koncernen 2015-12-31		Aktie- kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Annat eget kapital inkl årets vinst	Summa eget kapital	Minoritets- intresse	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital		650,0	337,0	2 055,3	3 042,3	31,7	3 074,0
Årets resultat				479,3	479,3	9,2	488,5
Justeringar avseende omstrukturering				-0,4	-0,4	-0,8	-1,2
Utdelning till ägarna				-550,0	-550,0	-1,8	-551,8
Nyemission					0,0	3,5	3,5
Omräkningsdifferenser				-0,1	-0,1	0,2	0,1
Eget kapital 2015-12-31		650,0	337,0	1 984,1	2 971,1	42,0	3 013,1
Koncernen 2016-12-31		Aktie- kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Annat eget kapital inkl årets vinst	Summa eget kapital	Minoritets- intresse	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital		650,0	337,0	1 984,1	2 971,1	42,0	3 013,1
Årets resultat				496,3	496,3	-9,9	486,4
Justeringar avseende omstrukturering					0,0	-0,1	-0,1
Inlösen av egna aktier		-84,0	-58,2		-142,2		-142,2
Utdelning till ägarna				-478,9	-478,9	-2,4	-481,3
Omräkningsdifferenser				0,1	0,1	-0,1	0,0
Eget kapital 2016-12-31		566,0	278,8	2 001,6	2 846,4	29,5	2 875,9
Moderföretaget 2015-12-31			Aktie- kapital	Reservfond	Överkurs- fond	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Ingående eget kapital			650,0	305,5	337,0	642,4	1 934,9
Årets resultat						352,2	352,2
Utdelning						-550,0	-550,0
Eget kapital 2015-12-31			650,0	305,5	337,0	444,6	1 737,1
Moderföretaget 2016-12-31	28, 42		Aktie- kapital	Reservfond	Överkurs- fond	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Ingående eget kapital			650,0	305,5	337,0	444,6	1 737,1
Årets resultat						528,9	528,9
Nedsättning av reservfond				-305,5		305,5	0,0
Återköp av egna aktier			-84,0		-58,2		-142,2
Utdelning						-478,9	-478,9
Eget kapital 2016-12-31			566,0	0,0	278,8	800,1	1 644,9

Kassaflödesanalys

(mkr)	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2016-01-01 – 2016-12-31	2015-01-01 – 2015-12-31	2016-01-01 – 2016-12-31	2015-01-01 – 2015-12-31
Den löpande verksamheten					
Resultat efter finansiella poster		630,0	632,0	737,1	504,1
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet m m	39	467,1	370,7	286,3	377,1
		1 097,1	1 002,7	1 023,4	881,2
Betald skatt		-154,7	-140,1	-138,9	-123,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		942,4	862,6	884,5	757,9
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital					
Minskning av varulager		0,7	4,9	0,3	4,8
Ökning/minskning av rörelsefordringar		-127,0	44,4	-28,0	114,4
Minskning övriga kortfristiga placeringar		6,6	41,1	-	-
Ökning/minskning kortfristiga rörelseskulder		-5,9	59,4	-10,3	121,8
Kassaflöde från den löpande verksamheten		816,8	1 012,4	846,5	998,9
Investeringsverksamheten					
Förvärv av rörelse/dotterföretag		-	-39,5	-	-18,2
Förvärv av anläggningstillgångar	40	-490,5	-478,0	-280,9	-307,1
Försäljning av anläggningstillgångar		327,8	271,0	136,5	127,3
Ökning/minskning av långfristiga fordringar		53,2	-33,8	8,5	-28,4
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-109,5	-280,3	-135,9	-226,4
Finansieringsverksamheten					
Minskning av långfristiga skulder		-1,6	-0,2	-	-
Inlösen aktier		-142,2	-	-142,2	-
Erhållna koncernbidrag		-	-	91,0	90,1
Lämnade koncernbidrag		-	-	-95,6	-121,2
Utbetald utdelning till minoritet		-2,4	-1,8	-	-
Utbetald utdelning till aktieägare		-478,9	-550,0	-478,9	-550,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-625,1	-552,0	-625,7	-581,1
ÅRETS KASSAFLÖDE		82,2	180,1	84,9	191,4
LIKVIDA MEDEL INKL RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER VID ÅRETS BÖRJAN		2 444,9	2 264,7	2 170,6	1 979,3
LIKVIDA MEDEL INKL RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER VID ÅRETS SLUT	41	2 527,1	2 444,9	2 255,5	2 170,6

Redovisningsprinciper och noter

För koncern och moderföretag

Not 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Koncern- och årsredovisning med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvs-metoden. Identifierbara tillgångar och skulder värderas inledningsvis till verkliga värden vid förvärvstidpunkten. Minoritetens andel av de förvärvade nettotillgångarna värderas till verkligt värde. Goodwill utgörs av mellanskillnaden mellan de förvärvade identifierbara nettotillgångarna vid förvärvstillfället och anskaffningsvärdet inklusive värdet av minoritetsintresset, och värderas initialt till anskaffningsvärdet. Koncernens räkenskaper omfattar moderföretaget och alla dess dotterföretag. Företag där moderföretaget innehar majoritet av rösterna på årsstämman och företag där moderföretaget genom avtal har ett bestämmande inflytande klassificeras som dotterföretag. Intresseföretag avser de företag där moderföretaget, direkt eller indirekt, innehar mer än 20 procent av rösterna. I koncernens balansräkningar redovisas de enskilda företagens obeskattade reserver uppdelade på eget kapital och uppskjuten skatt. I resultaträkningen redovisas uppskjuten skatt avseende årets förändring av obeskattade reserver.

Intäktsredovisning

Koncernens verksamhetsgrenar utgörs av tandvård och hälso- och sjukvård. Verksamheterna bedrivs i Sverige samt i liten omfattning i Norge.

Affärsområde Tandvård

Intäkter redovisas i takt med att fastställda och med patienterna överenskomna åtgärder blivit utförda samt att ersättningsbegäran upprättats.

Affärsområde Primärvård & Rehab och Specialistvård

Hälso- och sjukvårdstjänster som utförs i enlighet med avtal faktureras månatligen. Ersättningen är knuten till antal patientbesök samt typ av åtgärd med mera. Övriga tjänster redovisas i den takt de blivit utförda och ersättningsbegäran upprättats.

Ersättning till anställda

Kortfristig ersättning

Utgörs av lön, sociala avgifter, betald semester, betald sjukfrånvaro, sjukvård och bonus.

Kortfristig ersättning redovisas som en kostnad och en skuld då det finns en legal eller informell förpliktelse att utbetala en ersättning.

Ersättning efter avslutad anställning (pension)

Koncernens pensionsförpliktelser avseende ITP 1 och ITP 2 tryggs genom avsättningar i balansräkningen i kombination med kreditförsäkring hos försäkringsföretag (FPG) och redovisas i balansräkningen under Avsättningar till pensioner. De förmånsbestämda pensionsåtagandena enligt PTP-planen tryggs genom Praktikertjänst AB:s Pensionsstiftelse. PTP-planen är en allmän pensionsplan skapad för Praktikertjänst AB:s praktikanvariga vårdutövare. Den del av PTP-planens pensionsåtagande som inte täcks av pensionsstiftelsens förmögenhet redovisas under Avsättningar till pensioner i enlighet med K3 kapitel 28 punkt 19. Direktpensioner och övriga pensionsförpliktelser redovisas också under Avsättningar till pensioner. Pensionsåtagande enligt PTP-planen samt direktpensioner är beräknade enligt försäkringstekniska grunder i Finansinspektionens föreskrift FFFS 2007:24 och 2007:31. Genom kollektivavtalad förändring av PTP-planen kommer från och med 2016 åtagandena beräknas enligt en i planen intagen modell för fastställande av diskonteringsränta. Antagande om ränta uttrycks som en räntefot i procent före avdrag för avkastnings-skatt. Antagandet fastställs som ett medelvärde av marknadsnoterade räntesvappar de tre senaste åren. Räntesvapparnas löptid ska motsvaras av pensionsåtagandets duration. Tillämpad räntefot ska dock som lägst uppgå till 2,90 % och som högst till 4,90 %. Övriga pensionskostnader (förmåns- och premiebestämda) belastar rörelseresultatet som premier eller utbetalningar.

Ränteintäkter och räntekostnader

Ränteintäkter och räntekostnader redovisas till nominellt belopp och i den period de hänförs till.

Inkomstskatter

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, justeringar avseende tidigare års aktuella skatt samt förändringar av uppskjuten skatt. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden på temporära skillnader som uppkommer mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. De temporära skillnaderna har huvudsakligen uppkommit genom avskrivningar på fastigheter, avsättningar till pensioner samt på skattemässiga underskott. I moderföretaget redovisas den uppskjutna skatten avseende de obeskattade reserverna som en del av de obeskattade reserverna.

Värdering och avskrivning av immateriella anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan. Avskrivningar görs linjärt över den bedömda nyttjandeperioden.

Goodwill är föremål för löpande prövning där hänsyn tas till framtida kassaflöden. Bedömd nyttjandeperiod överstigande 5 år är baserad på förvärvade tillgång-

ars strategiska värde samt långsiktigheten i innehavet av tillgången. All forskning- och utvecklingsverksamhet kostnadsförs löpande.

Avskrivningsprinciper för immateriella anläggningstillgångar

Goodwill	10–15 %
Övriga immateriella tillgångar	20 %

Värdering och avskrivning av materiella anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan. Avskrivningar görs linjärt över den bedömda nyttjandeperioden.

I anskaffningsvärdet ingår avgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

Realisationsvinst respektive realisationsförlust vid avyttring av en anläggningstillgång redovisas som Övrig rörelseintäkt respektive Övrig rörelsekostnad.

Komponentredovisning

När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader.

Avskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar

Komponentavskrivningar byggnader och mark

Mark	0,0 %
Markanläggning	5,0 %
Byggnads- och markinventarium	10,0–20,0 %
Stomme	1,0 %
Tak	2,5 %
Fasad	2,5 %
Inre ytskikt (golv, väggar, innertak)	5,0 %
Installationer (el, rör, ventilation, hiss)	3,3 %
Hyresgäst Anpassningar	10,0 %
Maskinell utrustning	5,0 %

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier	15,0 %
Tjänstebilar	20,0 %
Datautrustning	20,0 %
Förbättringsutgifter på annans fastighet	15,0 %

Värdering av finansiella anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar redovisas i enlighet med reglerna i K3 kapitel 11. Onoterade aktier och övriga tillgångar inom private equity och fastigheter har värderats post för post. Avsättning för befarade förluster görs efter en individuell prövning. Fordringar och skulder har värderats till balansdagens kurs. Aktier i utländska företag har värderats till historisk anskaffningskurs.

Finansiella instrument

Värderingsprinciper

Finansiella instrument redovisas i enlighet med reglerna i K3 kapitel 11, vilket innebär att värdering sker utifrån anskaffningsvärde.

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, kundfordringar och övriga fordringar, kortfristiga placeringar, leverantörsskulder och låneskulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när moderföretaget och/eller annat koncernföretag blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor.

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och koncernen har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelse har reglerats eller på annat sätt upphört.

Värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas kortsiktigt redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde och i efterföljande värderingar i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde. Värdering av räntebärande värdepapper sker enligt portföljmetoden.

Moderföretagets räntebärande värdepapper utgörs av statsskuldväxlar, bank- och företagscertifikat samt bostadsobligationer placerade i två delportföljer; en penningmarknads- och en obligationsportfölj. Även i dotterföretaget Praktikerinvest AB finns en portfölj med räntebärande värdepapper.

För samtliga räntebärande portföljer finns dokumenterade placerings- och riskspridningsriktlinjer vilkas efterlevnad följs upp månadsvis av koncernens compliancefunktion.

I posten Övriga kortfristiga placeringar ingår värdepapper och aktier som innehas för att placera likviditetsöverskott.

Övriga kortfristiga placeringar har värderats till anskaffningsvärde. Fordringar tas upp till de värden varmed de beräknas inflyta. Onoterade aktier och andra tillgångar inom private equity och fastigheter har värderats post för post. Avsättning för befarade förluster görs efter en individuell prövning.

Samtliga finansiella instrument har dokumenterade placerings- och riskspridningsriktlinjer som följs upp av compliancefunktionen månadsvis.

Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs. Aktier i utländska företag har värderats till historisk anskaffningskurs.

Fordringar

Fordringar med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen redovisas som anläggningstillgångar, övriga fordringar redovisas som omsättningstillgångar. Fordringarna har upptagits till det lägsta värdet av nominellt belopp och det belopp varmed de beräknas inflyta.

Varulager

Varulagret har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde.

Likvida medel

Likvida medel omfattar kassa och bank.

Leasing

Leasingavtal som klassificeras som finansiell leasing redovisas som anläggningstillgång i koncernbalansräkningen. Motsvarande förpliktelse att i framtiden betala leasingavgifter redovisas som skuld. I moderföretaget redovisas och klassificeras samtliga leasingavtal som operationell leasing. Lokalhyror ingår i operationell leasing. Leasingavgiften redovisas linjärt över tiden.

Koncernens och moderföretagets uthyrning av lokaler klassificeras som operationell leasing (som leasegivare). Leasingintäkterna redovisas linjärt under leasingperioden.

Låneskulder och leverantörsskulder

Låneskulder och leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader.

Avsättningar

Avsättning sker när det finns en legal eller informell förpliktelse och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar. Kassaflödet definieras som förändring av likvida medel inklusive räntebärande värdepapper. Räntebärande värdepapper utgörs av statsskuldväxlar, bank- och företagscertifikat samt bostadsobligationer. Räntebärande värdepapper har hög likviditet och låg risk för värdeförändring.

Bokslutsdispositioner

Förändringar av obeskattade reserver redovisas som bokslutsdispositioner i resultaträkningen. Koncernbidrag redovisas från och med 2014 under bokslutsdispositioner i resultaträkningen.

Not 2 BEDÖMNINGAR OCH UPPSKATTNINGAR

Betydande bedömningar

Tillämpningen av följande redovisningsprinciper har de mest betydande effekterna på de finansiella rapporterna.

Fastighetsvärden

Koncernens företag undersöker varje år om nedskrivningsbehov föreligger för fastigheterna. Ingen nedskrivning har skett under året.

Fastigheterna värderas löpande. Värderingen görs antingen internt eller av extern värderingskonsult. Extern värderingskonsult anlitas för att säkerställa den interna värderingen, då fastigheter byggs om eller om andra faktorer inträffat som kan påverka fastigheternas värde.

Avsättningar till pensioner

Pensionsförpliktelseernas nuvärde är beroende av ett antal faktorer som fastställs på aktuariell basis med hjälp av ett antal antaganden. I de antaganden som använts vid fastställande av nettokostnad (intäkt) för pensioner enligt PTP-planen ingår den av Finansinspektionen årligen fastställda diskonteringsräntan. Från och med 2016 är åtagandena beräknade enligt en i PTP-planen intagen modell för fastställande av diskonteringsränta. Denna förändring har påverkat pensionsförpliktelseernas redovisade värde.

Övriga avsättningar

Uppskattning av avsättningsbelopp kräver särskild bedömning av ledningen utifrån tillgänglig information. Mer detaljerad information finns i not 32 "Övriga avsättningar".

Not 3 BEDÖMNINGAR OCH UPPSKATTNINGAR

Vd beslutade under februari 2017 att ändra bolagets organisation vilket innebär att affärsområdena Primärvård & Rehab samt Specialistvård slås samman till affärsområde Hälso- och sjukvård. Dotterföretagen inom specialistvård blir ett eget affärsområde. Koncernledningen minskas till 8 personer. Från och med 2017 har övergång skett från den förmänsbaserade PTP-planen till en premiebaserad pensionsplan för bolagets verksamma ägare.

Den 2 februari 2017 hölls en extra bolagsstämma där beslut fattades om nedsättning av aktiekapitalet genom inlösen av maximalt 500 000 aktier. Efter inlösenperiodens utgång har inte någon anmälan om inlösen av aktier inkommit.

Not 4 NETTOOMSÄTTNINGENS FÖRDELNING PÅ VERKSAMHETSGRENAR

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Affärsområde Tandvård	4 376,8	4 513,1	4 376,9	4 513,1
Affärsområde Hälso- och sjukvård	5 913,3	5 770,1	3 558,7	3 467,1
Övriga verksamheter	8,0	10,6	7,1	1,5
	10 298,1	10 293,8	7 942,7	7 981,7
Nettomsättningens fördelning per land				
Sverige	10 292,3	10 286,7	7 942,7	7 981,7
Norge	5,8	7,1	-	-
	10 298,1	10 293,8	7 942,7	7 981,7

Not 5 KONCERNINTERN FÖRSÄLJNING OCH INKÖP

	Moderföretaget	
	2016	2015
Försäljning till koncernföretag	165,9	156,1
Inköp från koncernföretag	48,4	50,8

Not 6 REVISIONSARVODEN OCH ANDRA UPPDRAG

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Öhrlings Pricewaterhouse Coopers AB				
Revisionsuppdraget	4,9	4,2	2,3	2,1
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-	0,0	-	0,0
Skatterådgivning	0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga tjänster	0,0	0,1	0,0	0,1
Summa revisionsarvoden och andra uppdrag	5,0	4,4	2,4	2,3

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisning och bokföring samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på företagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförande av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

Not 7 OPERATIONELLA LEASINGAVTAL (SOM LEASEGIVARE)

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
<i>Framtida minimileaseavgifter som kommer att erhållas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal</i>				
Framtida minimileaseavgifter uppgår till:				
Förfaller till betalning inom ett år	19,9	18,8	29,3	21,5
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	35,6	52,7	58,2	45,1
Förfaller till betalning senare än fem år	-	1,4	-	-
	55,5	72,9	87,5	66,6
Under perioden erhållna leasingavgifter	23,7	23,3	27,0	21,8

Not 8 OPERATIONELLA LEASINGAVTAL (SOM LEASETAGARE)

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
<i>Framtida minimileaseavgifter som ska erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal</i>				
Framtida minimileaseavgifter uppgår till:				
Förfaller till betalning inom ett år	484,8	456,8	359,2	323,6
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	900,2	888,5	654,8	584,1
Förfaller till betalning senare än fem år	195,6	239,9	170,0	103,4
	1 580,6	1 585,2	1 184,0	1 011,1
Leasingkostnaderna under perioden uppgick till	501,1	475,4	362,2	351,8

Över 95 procent av leasingavtalen avser lokalhyror.

Not 9 PERSONAL

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Medeltalet anställda under räkenskapsåret				
Kvinnor	7 385	7 544	5 458	5 619
Män	1 795	1 875	1 509	1 589
	9 180	9 419	6 967	7 208
Medelantalet anställda omräknat till heltid under räkenskapsåret				
Kvinnor	6 650	6 664	4 813	4 867
Män	1 813	1 813	1 494	1 515
	8 463	8 477	6 307	6 382
Könsfördelning i styrelser och företagsledningar (antal)				
Styrelser				
Kvinnor	47	43	4	3
Män	81	92	6	5
	128	135	10	8
Vd och övrig företagsledning (antal)				
Kvinnor	87	102	4	4
Män	54	66	4	7
	141	168	8	11
Löner och ersättningar, tkr				
Styrelser och vd*)	35,6	27,0	14,2	7,0
Övriga anställda	3 869,1	3 838,4	2 871,6	2 900,2
	3 904,7	3 865,4	2 885,8	2 907,2
*) Varav tantiem eller motsvarande	0,3	0,9	0,0	0,3
Sociala kostnader, tkr				
Pensionskostnader för styrelser och vd	8,9	4,8	3,9	1,4
Pensionskostnader övriga anställda	915,4	971,2	822,8	828,7
Övriga sociala kostnader	1 321,2	1 266,3	999,5	1 010,9
Gottgörelse från Pensionsstiftelsen	-505,8	-345,0	-505,8	-345,0
	1 739,7	1 897,3	1 320,4	1 496,0

Ersättningar till styrelsen för moderföretaget ingår med 2 138 tkr (1 852 tkr). Styrelsens ordförande har på årsbasis uppburit arvode om 280 tkr (280 tkr). Därutöver har ordföranden, enligt beslut i ersättningskommittén, erhållit särskild kompensation samt bilförmån. Ordförande har även uppburit ersättning för deltagande i den för året nyinrättade revisionskommittén.

Tidigare verkställande direktören har uppburit lön med 390 tkr (375 tkr) per månad exklusive bilförmån till och med 2016-12-12. Ingen rörlig lön har utgått. Uppsägningslön och avgångsvederlag uppgår till sex- respektive tolv månadslöner. Lön och avgångsvederlag inklusive pension och sociala kostnader är reserverade i bokslutet. Ny verkställande direktör tillträdde 2016-12-12 och har uppburit bolagsersättning med 296 tkr fram till årets slut. Vd's avtal löper med 6 månaders uppsägningstid från båda parter. Ordförande och vd uppburar inga andra ersättningar för uppdrag inom koncernen.

I de dotterföretag där ersättning till vd utgår gäller sedvanlig pensionsplan (ITP/ITPK). Anställningsavtalen varierar mellan 3 och 12 månaders uppsägningstid från vd's sida. Från företagets sida varierar uppsägningstiden mellan 6 och 12 månader.

En ersättningskommitté bestående av samtliga årsstämmovalda styrelserepresentanter har till uppgift att godkänna avtal om ersättningar för vd och övrig företagsledning i moderföretaget samt för vd i koncernföretag.

Not 10 RESULTAT FRÅN ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Aktieutdelning	-	-	2,5	1,8
Återbetalning av aktieägartillskott	-	-	65,5	-
	-	-	68,0	1,8

Not 11 RESULTAT FRÅN ÖVRIGA VÄRDEPAPPER OCH FORDRINGAR SOM ÄR ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Resultat vid försäljning av värdepapper	19,5	-39,3	0,1	0,3
Resultat vid försäljning av aktier i dotterföretag	34,9	82,4	-	-
Bedömd förändring framtida tilläggsköpeskillning	-15,0	-	-	-
Ränteintäkter koncernföretag	-	-	1,4	1,0
	39,4	43,1	1,5	1,3

Not 12 ÖVRIGA RÄNTEINTÄKTER OCH LIKANDE RESULTATPOSTER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Ränteintäkter	3,8	11,7	4,0	6,4
Ränteintäkter koncernföretag	-	-	2,2	3,0
Resultat vid handel med värdepapper	21,6	34,0	20,0	10,0
	25,4	45,7	26,2	19,4

Not 13 ÖVRIGA RÄNTEKOSTNADER OCH LIKANDE RESULTATPOSTER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Räntekostnad hänförlig till pensionskulld enligt FPG / PRI	-59,5	-57,8	-59,5	-57,8
Räntekostnader koncernföretag	-	-	0,0	0,0
Nedskrivning fordran koncernföretag	-	-	-	-65,8
Övriga räntekostnader och liknande resultatposter	-1,1	-5,2	-0,6	-3,7
	-60,6	-63,0	-60,1	-127,3

Nedskrivning 2015 avser Barnbördshuset i Praktikertjänst AB.

Not 14 BOKSLUTSDISPOSITIONER

	Moderföretaget	
	2016	2015
Erhållna koncernbidrag	95,5	90,9
Lämnade koncernbidrag	-173,2	-95,6
Skillnad mellan bokförd avskrivning och avskrivning enligt plan	14,8	-12,0
	-62,9	-16,7

Not 15 SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Aktuell skattekostnad på årets resultat	-170,5	-155,7	-164,7	-139,9
Uppskjuten skatt avseende obeskattade reserver	6,1	-2,0	-	-
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	20,8	14,2	19,4	4,7
	-143,6	-143,5	-145,3	-135,2
Resultat före skatt	630,0	632,0	674,2	487,4
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22%)	-138,6	-139,0	-148,3	-107,2
<i>Tillkommer/avgår:</i>				
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	-18,8	-25,6	-12,1	-29,9
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	17,9	26,2	16,1	3,2
Skatt hänförlig till tidigare års resultat	1,2	-1,2	1,1	0,0
Skatteeffekt schablonränta periodiseringsfond	-0,5	-0,6	-0,3	-0,5
Skatteeffekt övrigt	-4,8	-3,3	-1,8	-0,8
Skatt enligt resultaträkningen	-143,6	-143,5	-145,3	-135,2

Not 16 GOODWILL

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	267,5	213,1	176,7	178,7
Anskaffningsvärde i dotterföretag före förvärv	-	4,0	-	-
Inköp	8,3	69,2	8,3	13,9
Försäljningar/utrangeringar	-7,6	-18,8	-7,3	-15,9
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	268,2	267,5	177,7	176,7
Ingående avskrivningar	-152,3	-141,7	-126,7	-124,2
Avskrivning i dotterföretag före förvärv	-	-2,4	-	-
Försäljningar/utrangeringar	4,4	12,5	4,1	12,4
Årets avskrivningar	-22,0	-20,7	-13,7	-14,9
Utgående ackumulerade avskrivningar	-169,9	-152,3	-136,3	-126,7
Ingående nedskrivningar	0,0	-2,5	0,0	0,0
Försäljningar/utrangeringar	-	2,5	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående planenligt restvärde	98,3	115,2	41,4	50,0

Moderföretagets goodwill omfattar inkråmsgoodwill och hyresrätter. I koncernen tillkommer koncerngoodwill hänförlig till företagsförvärv.

Not 17 ÖVRIGA IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	51,5	36,1	44,5	29,7
Inköp	19,0	15,4	18,8	14,8
Försäljningar/utrangeringar	-2,6	-	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	67,9	51,5	63,3	44,5
Ingående avskrivningar	-14,5	-6,9	-11,9	-5,5
Försäljningar/utrangeringar	1,0	-	-	-
Årets avskrivningar	-12,0	-7,6	-10,8	-6,4
Utgående ackumulerade avskrivningar	-25,5	-14,5	-22,7	-11,9
Ingående nedskrivningar	0,0	-	0,0	-
Årets nedskrivningar	-11,0	-	-11,0	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-11,0	0,0	-11,0	0,0
Utgående planenligt restvärde	31,4	37,0	29,6	32,6

Tillgången avser aktivering av utgifter för affärssystem som är värdehöjande och med en livslängd över fem år.

Not 18 BYGGNADER OCH MARK

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	680,5	837,4	405,5	400,1
Inköp	-	0,2	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-185,3	-160,6	-	-
Omklassificeringar	-	3,5	-	5,4
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	495,2	680,5	405,5	405,5
Ingående avskrivningar	-113,9	-177,9	-59,5	-47,5
Försäljningar/utrangeringar	33,0	85,2	-	-
Omklassificeringar	-	0,7	-	-
Årets avskrivningar	-17,6	-21,9	-12,1	-12,0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-98,5	-113,9	-71,6	-59,5
Utgående planenligt restvärde	396,7	566,6	333,9	346,0

Förutom de av moderföretaget ägda fastigheterna Tranhalsen 2, 6 och 11 äger koncernen en fastighet, Solna Kasernen 8, en förvaltnings- och utvecklingsfastighet med långsiktig uthyrning för vård. Moderföretagets fastigheter Tranhalsen 2, 6 och 11 inrymmer huvudsakligen företagets egen verksamhet.

En mindre del hyrs ut till dotterföretag samt externa hyresgäster. Under året avyttrade koncernen fastigheten Kontorsskyllten 7 i Vällingby. Koncernens redovisade värde uppgick till 396 727 tkr (566 620 tkr). Moderföretagets redovisade värde uppgick till 333 867 tkr (346 037 tkr).

Fastigheten Solna Kasernen 8 värderades 2014 av ett externt värderingsföretag. Till värderingen har lagts hittills nedlagda kostnader. Värderingen uppgår till 293 810 tkr (270 000 tkr). Värderingen beaktade dels nuvärdet av uppskattade framtida kassaflöden med en kalkylperiod på 10 år samt marknadsjämförelse.

Moderföretagets fastigheter Tranhalsen 2, 6 och 11 värderades inför årsbokslut 2016 genom extern värdering till 715 000 tkr (615 000 tkr).

Not 19 INVENTARIER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	3 024,4	3 055,3	2 565,7	2 610,1
Anskaffningsvärde i dotterföretag före förvärv	-	5,2	-	-
Inköp	292,0	303,7	233,1	252,9
Försäljningar/utrangeringar	-396,7	-341,4	-330,5	-297,3
Omklassificeringar	-0,3	-0,4	-0,3	-
Omräkningsdifferens avskrivningar	0,5	2,0	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 919,9	3 024,4	2 468,0	2 565,7
Ingående avskrivningar	-2 089,0	-2 072,5	-1 803,6	-1 798,8
Avskrivning i dotterföretag före förvärv	-	-2,8	-	-
Försäljningar/utrangeringar	308,5	275,4	264,1	235,5
Årets avskrivningar	-284,9	-288,7	-229,6	-240,3
Omräkningsdifferenser avskrivningar	-0,4	0,3	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 065,8	-2 089,0	-1 769,1	-1 803,6
Ingående nedskrivningar	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Försäljningar/utrangeringar	0,1	0,0	0,0	0,0
Omräkningsdifferenser nedskrivningar	0,0	-0,0	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0,0	-0,1	0,0	0,0
Utgående planenligt restvärde	854,1	935,3	698,9	762,1
Anskaffningsvärde avseende finansiell leasing ingår med	4,8	23,5	-	-
Planenligt restvärde avseende finansiell leasing ingår med	3,7	10,1	-	-

Not 20 FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ ANNANS FASTIGHET

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	343,1	313,7	206,5	195,7
Anskaffningsvärde i dotterföretag före förvärv	-	3,2	-	-
Inköp	43,8	40,7	20,6	21,2
Försäljningar/utrangeringar	-39,7	-14,5	-20,2	-10,4
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	347,2	343,1	206,9	206,5
Ingående avskrivningar	-160,1	-146,6	-79,2	-75,6
Avskrivning i dotterföretag före förvärv	-	-0,7	-	-
Försäljningar/utrangeringar	26,7	11,3	16,1	9,0
Årets avskrivningar	-59,5	-24,1	-46,8	-12,6
Utgående ackumulerade avskrivningar	-192,9	-160,1	-109,9	-79,2
Ingående nedskrivningar	-0,4	0,0	0,0	0,0
Försäljningar/utrangeringar	-0,4	-	-	-
Årets nedskrivningar	-	-0,4	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0,0	-0,4	0,0	0,0
Utgående planenligt restvärde	154,3	182,6	97,0	127,3

*) Årets planenliga avskrivningar för 2016 i moderföretaget uppgick till 23,8 mkr. Övrig avskrivning avser korrigerig av bedömd livslängd.

Not 21 PÅGÅENDE NYANLÄGGNINGAR

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	71,4	23,3	0,0	1,1
Inköp/Utbetalningar under året	127,3	53,6	-	4,3
Försäljningar/utrangeringar	-	-0,1	-	0,0
Omklassificeringar	-	-5,4	-	-5,4
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	198,7	71,4	0,0	0,0
Utgående planenligt restvärde	198,7	71,4	0,0	0,0

Not 22 ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	Moderföretaget	
	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	455,4	438,8
Inköp	-	18,2
Fusion	-	-1,6
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	455,4	455,4
Ingående nedskrivningar	-22,5	-22,5
Årets nedskrivningar	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-22,5	-22,5
Utgående bokfört värde	432,9	432,9

Innehav av andelar i dotterföretag utgörs av följande:

Koncernen	Organisationsnummer	Företagets säte	Kapitalandel
Barnbördshuset Stockholm Family AB	556168-8895	Stockholm	100%
Barnbördshuset Stockholm AB	556612-0290	Stockholm	51%
Barnbördshuset i Praktikertjänst AB	556114-8171	Stockholm	100%
CityAkuten i Praktikertjänst AB	556193-0693	Stockholm	100%
Fastighetsbolaget Tranhalsen AB	556622-5487	Stockholm	100%
Luthagsgården AB	556954-6293	Uppsala	100%
Närsjukvården Österlen AB	556028-6386	Stockholm	100%
Praktikerinvest AB	556076-8300	Stockholm	100%
Praktikerinvest PE AB	556559-7415	Stockholm	100%
Praktikertjänst Anestesisjukvård AB	556329-1375	Stockholm	100%
Praktikertjänst Fastigheter AB	556282-3350	Stockholm	100%
Praktikertjänst Fastigheter Holding AB	556358-5628	Stockholm	100%
Solna Kasernen 8 Fastighets AB	556162-0393	Stockholm	100%
Praktikerfinans AB	556080-0590	Stockholm	100%
Läkarhus AB	556080-2075	Stockholm	100%
Praktikertjänst Försäkring AB	516406-0450	Stockholm	100%
Praktikertjänst Gynekologi AB	559003-4210	Stockholm	70%
Ultragyn Stockholm AB	559004-5182	Stockholm	100%
Praktikertjänst Hälso- och sjukvård AB (SVB)	556627-5458	Stockholm	100%
Praktikertjänst N.Å.R.A. AB	556743-1951	Stockholm	100%
Praktikertjänst Närsjukhus Västra Götaland AB	556954-8026	Stockholm	100%
Praktikertjänst Primärvård AB	556453-8915	Stockholm	100%
Praktikertjänst Psykiatri AB	556596-1587	Stockholm	100%
Praktikertjänst Röntgen AB	556062-0204	Stockholm	100%
Proliva AB	556193-0701	Stockholm	100%
Rehab Station Stockholm Holding AB	556472-1958	Solna	100%
Rehab Station Stockholm Hotel AB	556277-7747	Solna	100%
Rehab Station Stockholm AB	556284-9421	Solna	100%
Ryggkirurgiska Kliniken i Strängnäs AB	556297-1290	Strängnäs	100%
Scandinavian Venous Centre Holding AB	556480-3871	Stockholm	20%
Scandinavian Venous Centre Sverige AB	556193-4711	Stockholm	100%
Scandinavian Venous Centre Norge A/S	995590794	Oslo, Norge	100%
Skyclinic Praktikertjänst AB	556478-4162	Stockholm	100%
Sollentuna Specialistklinik AB	556666-4305	Stockholm	100%
Southern California Real Estate AB	556386-3314	Stockholm	100%
Stockholm Heart Center AB	556380-0431	Stockholm	100%

Ultragyn Östermalm AB 556872-9650 fusionerades med Ultragyn Stockholm AB 2016-12-22.

Moderföretaget	Kapital-/röstandel	Antal aktier	Bokfört värde 2016	Bokfört värde 2015
Barnbördshuset Stockholm Family AB	100%	10 000	1,0	1,0
Barnbördshuset Stockholm AB	51%	510	2,0	2,0
Barnbördshuset i Praktikertjänst AB	100%	10 000	1,0	1,0
CityAkuten i Praktikertjänst AB	100%	110 000	11,5	11,5
Fastighetsbolaget Tranhalsen AB	100%	100	0,1	0,1
Luthagsgården AB	100%	500	7,5	7,5
Närsjukvården Österlen AB	100%	100 000	20,0	20,0
Praktikerinvest AB	100%	500 000	149,0	149,0
Praktikerinvest PE AB	100%	2 000	0,0	0,0
Praktikertjänst Anestesisjukvård AB	100%	37 500	5,2	5,2
Praktikertjänst Fastigheter AB	100%	11 250 000	112,8	112,8
Praktikertjänst Försäkring AB	100%	45 000	45,0	45,0
Praktikertjänst Gynekologi AB	70%	86 900	8,2	8,2
Praktikertjänst Hälso- och sjukvård AB (SVB)	100%	20 000	2,0	2,0
Praktikertjänst N.Å.R.A. AB	100%	30 000	3,0	3,0
Praktikertjänst Närsjukhus Västra Götaland AB	100%	10 000	1,0	1,0
Praktikertjänst Primärvård AB	100%	10 500	12,9	12,9
Praktikertjänst Psykiatri AB	100%	15 000	0,1	0,1
Praktikertjänst Röntgen AB	100%	100 000	21,4	21,4
Proliva AB	100%	10 000	1,0	1,0
Rehab Station Stockholm Holding AB	100%	5 000	0,0	0,0
Ryggkirurgiska Kliniken i Strängnäs AB	100%	15 500	2,1	2,1
Scandinavian Venous Centre Holding AB	20%	2 000	0,1	0,1
Skyclinic Praktikertjänst AB	100%	40	2,5	2,5
Sollentuna Specialistklinik AB	100%	3 000	11,0	11,0
Southern California Real Estate AB	100%	50 000	6,7	6,7
Stockholm Heart Center AB	100%	10 000	5,8	5,8
Utgående bokfört värde			432,9	432,9

Not 23 FORDRINGAR HOS KONCERNFÖRETAG

	Moderföretaget	
	2016	2015
Ingående fordran	28,3	0,0
Utlåning under året	1,4	28,3
	29,7	28,3

Not 24 ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	380,5	347,9	0,0	0,0
Inköp	58,0	111,2	-	-
Avyttringar	-102,2	-78,6	-	-
Omklassificeringar	0,3	-	0,3	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	336,6	380,5	0,3	0,0
Ingående nedskrivningar	-5,5	-6,3	0,0	0,0
Årets nedskrivningar	-21,7	-	-	-
Återförda nedskrivningar	0,9	0,8	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-26,3	-5,5	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	310,3	375,0	0,3	-

Not 25 ANDRA LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Ingående fordran	10,6	10,2	10,2	10,2
Utlåning under året	-	0,6	-	0,2
Amortering under året	-10,2	-0,2	-10,2	-0,2
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0,4	10,6	0,0	10,2
Utgående bokfört värde	0,4	10,6	0,0	10,2

Not 26 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÅKTER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Förutbetalda hyror	81,9	32,6	54,7	44,4
Upplupna intäkter	77,6	90,3	25,5	18,9
Förutbetalda kostnader	78,3	134,0	67,9	77,2
	237,8	256,9	148,1	140,5

Not 27 ÖVRIGA KORTFRISTIGA PLACERINGAR

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Långsiktiga nordiska aktier	-	3,9	-	-
Utländska ej noterade aktier	0,1	0,1	-	-
Private equity	35,0	37,7	-	-
	35,1	41,7	-	-

Not 28 ANTAL AKTIER

Antal aktier i Praktikertjänst AB uppgår till 4 789 230 st.

Not 29 OBESKATTADE RESERVER

	Moderföretaget	
	2016	2015
Periodiseringsfonder, Not 30	324,0	324,0
Avskrivning utöver plan	316,0	330,8
	640,0	654,8
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	140,8	144,1

Not 30 PERIODISERINGSFONDER

	Moderföretaget	
	2016	2015
Taxeringsår		
2013	174,0	174,0
2014	150,0	150,0
	324,0	324,0

Not 31 AVSÄTTNINGAR TILL PENSIONER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
PRI	1 628,1	1 586,9	1 628,1	1 586,9
Avsättning till pensioner övrigt*)	491,9	499,4	491,9	499,4
	2 120,0	2 086,3	2 120,0	2 086,3

*) Ej tryggad enligt Lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelser m.m.

Not 32 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Framtida hyreskostnader för lokaler*)	56,4	–	56,4	–
Bedömd framtida tilläggsköpeskilling dotterföretag	30,2	15,2	–	–
Övriga avsättningar	3,7	3,0	–	–
	90,3	18,2	56,4	0,0

*) Avser lokaler som inte längre används i verksamheten. Avsättningen är baserad på bedömningar avseende framtida uthyrningsgrad, hyresnivå och vakansgrad tom 2023. Avsättningen är diskonterad till nuvärde och avser långfristig del av total reservering om 70 000 tkr. Kontraktstiden sträcker sig till 2028.

Not 33 UPPSKJUTNA SKATTER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Uppskjutna skatter som uppstår till följd av temporära skillnader och outnyttjade underskottsavdrag är enligt följande:				
<i>Uppskjutna skattefordringar</i>				
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12,3	4,7	7,0	0,1
Materiella anläggningstillgångar	–	1,4	–	1,4
Pensionsavsättningar	125,6	113,4	125,6	113,2
Övriga temporära skillnader	0,5	0,7	0,1	0,4
Summa uppskjutna skattefordringar	138,4	120,2	132,7	115,1
Kvittning mot uppskjutna skatteskulder +/-	–35,0	–37,6	–35,0	–36,8
Uppskjutna skattefordringar	103,4	82,6	97,7	78,3

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
<i>Uppskjutna skatteskulder</i>				
Skattemässiga direktavdrag reparation byggnad	35,0	37,6	35,0	36,8
Övriga uppskjutna skatteskulder	–	–	–	–
Summa uppskjutna skatteskulder	35,0	37,6	35,0	36,8
Kvittning mot uppskjutna skattefordringar +/-	–35,0	–37,6	–35,0	–36,8
Uppskjutna skatteskulder	0,0	0,0	0,0	0,0

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
<i>Övriga uppskjutna skatteskulder</i>				
Uppskjutna skatteskulder avseende obeskattade reserver	167,8	173,9	–	–
Summa uppskjutna skatteskulder enligt balansräkning	167,8	173,9	0,0	0,0

Not 34 LÅNGFRISTIGA SKULDER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning inom 5 år efter balansdagen uppgår till:				
Skulder till kreditinstitut	–	0,1	–	–
Övriga skulder	2,4	5,1	–	–
	2,4	5,2	–	–

Not 35 ÖVRIGA SKULDER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Arbetsgivaravgifter	102,0	103,5	78,5	78,9
Personalens källskatt	119,0	121,2	96,6	97,9
Övriga skulder	23,1	29,1	8,1	13,1
	244,1	253,8	183,2	189,9

Not 36 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Semesterlöneskuld och upplupna löner	131,5	137,3	73,2	71,7
Upplupna sociala avgifter	40,5	42,4	22,3	21,8
Särskild löneskatt	114,0	143,0	87,5	118,2
Övriga upplupna kostnader	146,0	132,9	79,7	72,2
Förutbetalda intäkter	20,3	28,6	5,6	5,7
	452,3	484,2	268,3	289,6

Not 37 STÄLLDA SÄKERHETER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Företagsinteckningar	213,3	215,1	210,0	210,0
Generell pantförskrivning	-	0,3	-	-
	213,3	215,4	210,0	210,0

Not 38 EVENTUALITETSFÖRPLIKTELSE

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
FPG / PRI garantiförbindelse	32,6	31,6	32,6	31,6
Borgenförbindelser	217,5	207,4	217,5	207,4
Garantiförbindelser övrigt	46,4	37,1	46,1	95,7
Investeringsåtaganden	84,6	140,6	-	-
	381,1	416,7	296,2	334,7

Not 39 JUSTERING FÖR POSTER SOM INTE INGÅR I KASSAFLÖDET MM

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Avskrivningar	407,0	363,4	324,0	286,2
Avsättningar till pensioner	33,7	84,1	33,7	84,1
Övriga avsättningar	72,1	18,2	56,4	-
Realisationsresultat	-72,5	-138,7	-62,6	-60,6
Nedskrivning fordran dotterföretag	-	-	-	65,8
Återbetalning av aktieägartillskott	-	-	-65,5	-
Övrigt	26,8	43,7	0,3	1,6
	467,1	370,7	286,3	377,1

Not 40 FÖRVÄRV AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Immateriella anläggningstillgångar	27,4	84,5	27,1	28,7
Materiella anläggningstillgångar	463,1	393,5	253,8	278,4
	490,5	478,0	280,9	307,1

Not 41 LIKVIDA MEDEL INKLUSIVE RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2016	2015	2016	2015
Räntebärande värdepapper	1 209,5	1 443,5	1 046,5	1 277,4
Kassa och bank	1 317,6	1 001,3	1 209,0	893,3
	2 527,1	2 444,9	2 255,5	2 170,6

Räntebärande värdepapper utgörs av statskuldsväxlar, bank- och företagscertifikat samt bostadsobligationer placerade i två delportföljer; en penningmarknads- och en obligationsportfölj.

Not 42 FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Till årsstämans förfogande står följande vinstmedel:	kronor
Balanserad vinst	549 985 467
Årets resultat	528 905 832
Summa	1 078 891 299

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så:

Att till aktieägarna utdelas 100 kronor per aktie, totalt	478 923 000
Att i ny räkning överförs	599 968 299
Summa	1 078 891 299

Stockholm den 17 mars 2017

Urban Englund
Ordförande

Karin Kronstam

Nils-Eric Vallo
Arbetstagarrepresentant

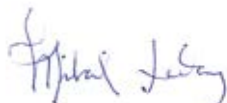
Anders Lindh
Vice ordförande

Charlotte Dahllöf

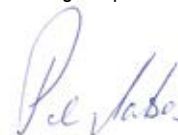
Liza Löfberg
Arbetstagarrepresentant

Mikael Lundborg

Per Lagergren

Per Matses

Marianne Dicander Alexandersson

Erik Strand
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 22 mars 2017
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Catarina Ericsson
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Mikael Winkvist
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Praktikertjänst AB,
org.nr 556077-2419

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Praktikertjänst AB för år 2016. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 40-59 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen, koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-39. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ än att göra något av detta.

REVISORNS ANSVAR

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen finns på Revisornämndens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/rn/showdocument/documents/rev_dok/revisors_ansvar.pdf. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Praktikertjänst AB för år 2016 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsnämndens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/rn/showdocument/documents/rev_dok/revisors_ansvaret.pdf. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Stockholm den 22 mars 2017

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Catarina Ericsson
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Mikael Winkvist
Auktoriserad revisor

Projektledare: Gustaf Holmblad

Produktion: OTW
Redaktör: Mikael Bergling
Formgivare: Mats Hiort af Ornäs

Fotografer:
Paulina Westerlind: sid 1, 3, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 21, 30.
Magnus Glans: sid 4, 5, 18, 22, 23, 24, 29, 31, 32, 34, 37,
Jenny Sandberg, sid 3, 15
Leonardo Patrizi, iStock: sid 26
Arkiv Praktikertjänst: sid 2, 25

Illustrationer: Erik Nylund

Tryck: Strands Grafiska, Lindesberg

SVERIGES STÖRSTA VÅRDKONCERN
– ÄGS OCH DRIVS AV OSS SOM UTFÖR VÅRDEN

Praktikertjänst AB, 103 55 Stockholm
Besöksadress: Adolf Fredriks Kyrkogata 9
Telefon: 010-128 00 00

Internet: www.praktikertjanst.se
Följ oss på Facebook, Twitter, LinkedIn och Instagram

 Praktikertjänst